

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2014-2015

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Petr Malich

Homosexuálové a právo v České republice

Praha 2015

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Prokopová Martina

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2014-2015

BACHELOR STUDIES

Petr Malich

Homosexuals and law in Czech republic

Prague 2015

The Bachelor Thesis Work Supervisor: JUDr. Prokopová Martina

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Petr Malich

Poděkování

Rád bych vyjádřil poděkování JUDr. Martině Prokopové, vedoucí mé bakalářské práce, jež mi vyšla vstříc už při výběru tématu, a při jejím zpracování mi poskytla cenné rady, věcné připomínky a ochotně zodpověděla na každou mou otázku.

Anotace

Bakalářská práce se ve své teoretické části zabývá historií postojů k homosexualitě ve světě a České republice od dob starověku a středověku až po současnost. Rozebírá stěžejní právní předpisy české legislativy spjaté s homosexuální minoritou, hodnotí právní situaci homosexuálů ve světě. Dále se zabývá hlavními problémy, které se vyskytují ve společnosti v souvislosti s homosexualitou, a rozebírá hlavní faktory ovlivňující postoje k problematice. Na závěr teoretické části jsou zhodnoceny postoje české společnosti k homosexuálům a jejich právům. Praktická část na základě dotazníků je zaměřena hlavně na názory společnosti a homosexuální minority na současnou právní situaci homosexuálů v České republice.

Klíčová slova

Diskriminace, historie, homosexualita, ILGA, legislativa, postoje, právo, rodina, společnost, zákony.

Annotation

The bachelor thesis deals within its theoretical part with history of attitudes towards homosexuality both in the world and in the Czech Republic from ancient times to today. It analyses main laws connected to homosexual minority and it evaluates legal situation in the world. Then it deals with main issues in society connected to homosexuality and analyses the main factors affecting attitudes towards homosexuality. In the end of theoretical part are evaluated attitudes of Czech society toward homosexuals. Practical part aims to find out what society and homosexual minority thinks about current legal situation of homosexuals in Czech Republic.

Key words

Attitude, discrimination, family, history, homosexuality, ILGA, law, legislation, society.

Obsah

Úvod.....	9
1 Pojem homosexualita.....	10
2 Práva homosexuálů v historii.....	11
2.1 Antické státy.....	11
2.2 Období středověku	12
2.3 Novověk	12
2.4 Proces dekriminalizace.....	14
2.5 Vznik práv	16
2.6 Práva homosexuálů v historii České republiky	17
3 Zákony týkající se homosexuality v ČR.....	22
3.1 Listina základních práv a svobod.....	22
3.2 Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů	23
3.3 Zákon č. 239/2008 Sb., kterým se mění některé zákony související s registrovaným partnerstvím	27
3.4 Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).....	30
3.5 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.....	32
3.6 Právní úprava homosexuálního rodičovství	33
3.7 Majetková práva registrovaných partnerů.....	35
3.8 Výbor pro sexuální menšiny	36
3.9 ILGA	37
4 Právní situace homosexuálů ve světě.....	39
4.1 Evropa	39
4.2 Severní Amerika.....	40

4.3	Latinská Amerika	40
4.4	Afrika	41
4.5	Asie	42
4.6	Austrálie a Oceánie	42
5	Praktická část	44
5.1	Česká společnost a homosexuálové	44
5.1.1	Česká společnost a homosexuálové ke konci dvacátého století	44
5.1.2	Česká společnost a homosexuálové v první dekádě jednadvacátého století 45	
5.1.3	Česká společnost a homosexuálové v druhé dekádě jednadvacátého století 46	
5.2	Výzkum	48
5.2.1	Vymezení výzkumných cílů	48
5.2.2	Otázky a hypotézy	49
5.2.3	Výzkumný vzorek	52
5.2.4	Výzkumná metodika	53
5.3	Výsledky výzkumu	53
5.4	Interpretace a diskuse výsledků	64
	Závěr	69
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	71
	SEZNAM GRAFŮ A TABULEK	79
	SEZNAM PŘÍLOH	81

Úvod

Téma homosexuálů a jejich práv je stále aktuální, neboť se jedná o neustále vyvíjející se problematiku jak v České republice, tak v zahraničí. Na jedné straně máme podporovatele zastávající názor, že se jedná o věc přirozenou a zcela normální a homosexuálové by tedy měli mít stejná práva jako lidé heterosexuální, a na straně druhé jsou odpůrci, zastánci tradiční rodin a tradičních hodnot. Tyto dvě skupiny se neustále střetávají, přou a snaží se zvítězit, či alespoň získat převahu. Pro tuto práci však bude podstatný pouze názor společnosti jako celku.

Toto téma jsem si vybral, protože je živé, aktuální, vyvíjející se, a protože mě zajímají práva a postavení menšin ve společnosti.

Hlavním cílem práce je vytvořit celistvý přehled práv, jež legislativa České republiky homosexuálům poskytuje stranou od všech ostatních zákonů, jejichž součástí většinou bývají, aby nebylo nutno prolisťovat a prohledávat jednotlivé zákony vztahující se k problematice. Též bude právní situace homosexuálů v ČR porovnána se situací v jiných částech světa.

Dalším cílem je zmapovat postoj české veřejnosti vůči této problematice v současné době, a porovnání s postoji veřejnosti v jiných evropských zemích a nastínění vlivů působících na vnímání problematiky.

V českém prostředí prakticky neexistuje literatura zabývající se komplexně právy homosexuálů; vždy jde pouze o konkrétní zákon, téměř jako kdyby se čeští autoři tomuto tématu vyhýbali, na rozdíl od jejich zahraničních kolegů.

V práci tedy komplexně popíši stav české legislativy vztahující se k homosexuálům, společně se stavem právních úprav v zahraničí. Dále pak analyzuji postoje české veřejnosti za pomoci průzkumů Centra nezávislého průzkumu veřejného mínění a porovnáám situaci se zahraničím.

Praktická část si klade za cíl zjistit za pomoci dotazníku postoje české společnosti k dané problematice a to jak z pohledu heterosexuální části obyvatelstva, tak z pohledu homosexuální části.

1 Pojem homosexualita

Ze všeho nejdříve je nutno poznamenat, že homosexualita není vymezena v žádném právním dokumentu a legální vymezení pojmu homosexualita neexistuje. Příručka Sexuologie pro právníky pak homosexualitu vymezuje jako „*Erotický zájem o osoby stejného pohlaví.*“¹

Poprvé byl tento pojem použit Kalrem Benkertem, rakousko-uherským spisovatelem roku 1869, jako výraz pro lásku muže k muži, či ženy k ženě. V jeho pojetí tedy homosexualitou rozumíme „*Celoživotní, neměnitelný a nositelem nezapříčiněný a nezvolený, tedy také nezaviněný stav, jenž je charakterizován tím, že nositel tohoto stavu je pohlavně přitahován a vzrušován osobami stejného pohlaví.*“² Jiná, česká literatura definuje homosexualitu jako „*výlučnou, nebo převažující erotickou náklonnost k osobám stejného pohlaví.*“³

Sexuologie v souvislosti s homosexualitou zná i další termíny, kterými jsou: „*uranismus, užívaný pro homosexuální muže; lesbismus, sappismus či tribadie pro homosexuální ženy; pederastie, nebo také homoerotismus.*“⁴ Pro účely této práce si však vystačíme s obecným pojmem homosexualita, označujícím všechny jedince, jež přitahují osoby stejného pohlaví.

V běžné mluvě je homosexuálně orientovaná žena označována jako lesba, či lesbička a homosexuálně orientovaný muž jako gay, převzaté z anglického jazyka, protože se v češtině nepodařilo najít vhodný ekvivalentní výraz. Výraz gay je ale také často v anglicky mluvících zemích užíván pro označení homosexuálních osob obou pohlaví.⁵

¹ BRZEK, A. *Sexuologie pro právníky*. Praha: Karolinum, 1999, 70 s. ISBN 80-718-4383-0. s. 44.

² BRZEK, A. a PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?*. Praha: Scientia Medica, 1992, 124 s. ISBN 80-855-2603-4. s. 19.

³ STEHLÍKOVÁ, D., PROCHÁZKA, I. a HROMADA, J. SOHO. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Orbis, 1995, 140 s. s. 134.

⁴ BRZEK, A. *Sexuologie pro právníky*. Praha: Karolinum, 1999, 70 s. ISBN 80-718-4383-0. s. 45.

⁵ BRZEK, A. *Sexuologie pro právníky*. Praha: Karolinum, 1999, 70 s. ISBN 80-718-4383-0. s. 47.

2 Práva homosexuálů v historii

Ač byl pojem homosexualita definován až v devatenáctém století, homosexuální jedinci existovali téměř s určitostí již v dobách pravěku, avšak z této doby neexistují žádné prameny, které by tuto domněnku potvrdily.

První zmínku obsahují starověké dokumenty, a v této době je považována za běžnou a poměrně rozšířenou. Například v babylonském chrámu bohyně Ištar existoval zvláštní nevěstinec pro homosexuální muže.⁶

2.1 Antické státy

Antické státy byly v otázce homosexuálů i jejich práv mnohem shovívavější než dokonce i dnes nejliberálnější země. Proč tomu tak bylo, se můžeme jen dohadovat. Údajně prvním zákonem týkajícím se homosexuálů by měl být zákon vydaný roku 800 před našim letopočtem, legendárním spartským zákonodárcem Lykúrgem, jehož zákon říkal, že řádným občanem nemůže být nikdo, kdo nemá v posteli přítele. Podobný zákon prý zavedl i krétský král Minos, aby zamezil přelidnění ostrova, který by pak obyvatelstvo neuživil.⁷

Pederastie omezena nikdy nebyla, pokud ovšem nedošlo ke kuplířství.⁸ Kupříkladu římský císař Hadrián se pokusil omezit mužskou prostituci, zatímco pozdější císař Lucius Verus ji naopak podporoval.⁹

Naopak ve staré Číně byla homosexualita potlačována a stejně tak byla trestná u Aztéků a Inků a též i u starých Židů.¹⁰

⁶ MORUS. *Světové dějiny sexuality*. Překlad Stach, J. Praha: Naše vojsko, 1992, 298 s. ISBN 80-206-0071-X. s. 23.

⁷ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, 527 s. ISBN 80-727-2010-4. s. 49.

⁸ MORUS. *Světové dějiny sexuality*. Překlad Stach, J. Praha: Naše vojsko, 1992, 298 s. ISBN 80-206-0071-X. s. 45.

⁹ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, 527 s. ISBN 80-727-2010-4. s. 87.

¹⁰ BRZEK, A. a PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?*. Praha: Scientia Medica, 1992, 124 s. ISBN 80-855-2603-4. s. 106.

2.2 Období středověku

V raném středověku zákony proti homosexuálům nebyly řízeny církví, ale světskou mocí. Příkladem toho může být zákon vydaný byzantským císařem Justinianem roku 533, jež řadil homosexuální styk mezi cizoložství, za které mohl padnout i trest smrti. Do této doby byla tolerována a případní homosexuální prostitute podléhala i daním.

Po přijetí křesťanství pak homosexualita spadala pod církevní soudy, které ji trestaly poměrně mírně a mnohdy stačilo i pokání.¹¹

Později případy homosexuality přešly opět pod soudy světské, které opět trestaly smrtí. Příkladem budiž Karolínský trestní kodex vydaný roku 1353 Karlem IV., který trestal pohlavní styk mezi osobami téhož pohlaví smrtí.¹²

2.3 Novověk

Po značnou část novověku homosexualitu provázely tresty smrti dané zákony po celém světě a to až na výjimky do dvacátého století. Zákony a tresty ukládala každá země jinak, přesto usvědčení z homosexuality dlouho znamenalo jednu věc – smrt.

V Benátkách a jejím okolí ustanovil zákoník z roku 1464 za pederastii trest upálením.¹³ V Německu pak homosexualitu trestal zákon Constitutio Criminalis Carolina, vydaný roku 1532, uplatňující trest smrti za homosexuální chování.¹⁴ Na britských ostrovech pak homosexualitu jako trestný čin označoval zákon z roku 1533.¹⁵

I ve spojených státech, nebo alespoň jejich zárodku padaly tresty za homosexualitu. Příkladem toho může být odsouzení kapitána Richarda Cornishe ve Virginii z roku 1625 za znásilňování stevarda. Kapitán byl tehdy oběšen.¹⁶

¹¹ PROCHÁZKA, I. *Historie právních postojů k homosexualitě* [online]. [cit. 2014-11-22]. Dostupné z:<http://www.ecn.cz/PRIVATE/logos/pravhist.htm>.

¹² BRZEK, A. a PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?*. Praha: Scientia Medica, 1992, 124 s. ISBN 80-855-2603-4. s. 111.

¹³ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, 527 s. ISBN 80-727-2010-4. s. 104.

¹⁴ PROCHÁZKA, I. *Historie právních postojů k homosexualitě* [online]. [cit. 2014-11-22]. Dostupné z:<http://www.ecn.cz/PRIVATE/logos/pravhist.htm>.

¹⁵ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, 527 s. ISBN 80-727-2010-4. s. 164.

¹⁶ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, 527 s. ISBN 80-727-2010-4. s. 207.

Ve světě byl doslova revoluční francouzský zákon vydaný Napoleonem Bonaparte. Novelizace Code Napoleon z roku 1810 stanovuje, že homosexualita se stává trestnou tehdy, jestliže probíhá mezi nezletilými, byla prováděna na veřejnosti, či při ní bylo užito násilí. Je tedy prvním zákonem ve světě, který homosexualitu neshledává jako trestnou.¹⁷

Německé právo v devatenáctém století homosexualitu stíhalo vězením až do pěti let, právo italské pro lásku mezi muži žádné omezení nemělo.¹⁸

Ve státě New York platil zákoník vydaný roku 1881, trestající homosexuály, a to jak muže, tak i ženy, za sexuální styk vězením od pěti do dvaceti let.¹⁹

Na začátku dvacátého století docházelo pomalu v některých zemích k odstrestnění homosexuality, zatímco jiné země, jako nacistické Německo, naopak přitvrzovaly. Už roku 1928 vydali prohlášení, že kdokoliv, kdo žije v homosexuálním vztahu či jen na to pomyslí, je jejich nepřitelem. V roce 1934 bylo nařízeno pořizování rosa Listen, seznamů homosexuálů. Užívaný § 175 byl novelizován, a nyní mohl být naplněn i pouze pohledem. Trestem pak byly desetileté nucené práce či doživotí. Tento zákon však platil pouze pro homosexuální muže, nikoliv pak pro lesbické ženy.²⁰

Nutno podotknout, že tento zákon byl nejpřísněji dodržován v Německu. V ostatních zemích, které neměly árijský lid, nebyl uplatňován tak tvrdě.²¹

V padesátých letech v USA zakázali homosexuálům pracovat ve státním sektoru a FBI dokonce zavedla kontrolní program nad homosexuály.²²

Na Kubě v roce 1969 zřídili pro obviněné z homosexuality tábory nucených prací, zatímco jinde ve světě pomalu začínal boj za jejich práva.

I přes silný gay aktivismus a zrovnoprávnění homosexuálních občanů v roce 1993 prezident USA, Bill Clinton, ustanovuje zákon, který zakazuje být homosexuálům členy armády. Díky tomu bylo přibližně třináct tisíc lidí propuštěno z armády USA.²³

¹⁷ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, 527 s. ISBN 80-727-2010-4. s. 227.

¹⁸ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, 527 s. ISBN 80-727-2010-4. s. 235.

¹⁹ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, 527 s. ISBN 80-727-2010-4. s. 277.

²⁰ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, 527 s. ISBN 80-727-2010-4. s. 312.

²¹ PECHOVÁ, O. *Lidé s růžovým trojúhelníkem* [online]. 2005 [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.translide.cz/ruzovy-trojuhelnik>.

²² *Milestones in the Gay Rights Movement* [online]. 2007 [cit. 2014-11-29]. Dostupné z: <http://www.infoplease.com/ipa/A0194028.html>.

2.4 Proces dekriminalizace

Dekriminalizace, totiž odstranění trestů za homosexualitu, nebyl jednotný proces a ani v současné době není zcela ukončen, neboť na světě stále existují státy, jejichž zákony považují homosexuální vztahy a styky za něco odsouzeníhodného.

Tento proces započala před více než dvěma sty lety Francie, která roku 1810 jako první země na světě přestala trestat homosexualitu. Po Francii homosexualitu dekriminalizovaly Itálie, Španělsko, Portugalsko, Belgie, Nizozemsko, a některé další země.

Oproti těmto zemím, které homosexualitu netrestaly, Anglie za homosexualitu uváděla trest smrti do roku 1861 a Skotsko dokonce až do roku 1889.²⁴

Rusko dekriminalizovalo homosexualitu a to v roce 1917. V roce 1934 ji však opět učinilo trestnou.

Další zemí, která homosexualitu dekriminalizovala ve dvacátém století bylo Polsko v roce 1932.²⁵ Následovalo Dánsko, Island, Švýcarsko a Řecko.²⁶

Další vlnu dekriminalizace odstartovaly dva středoevropské totalitní státy a Illinois. Oněmi státy byla ČSSR a Maďarsko, a k dekriminalizaci došlo roku 1961. V roce 1967 je následovaly Anglie a Wales, roku 1968 Bulharsko a Německá demokratická republika, roku 1969 pak Kanada a Spolková republika Německo.

Dekriminalizace pokračovala i v sedmdesátých letech. Roku 1971 tento akt provedly Rakousko a Finsko roku 1972 Norsko a Jižní Austrálie, v roce 1973 Malta, v roce 1976 Australské hlavní území posléze pak v roce 1977 Jugoslávie. Nakonec v roce 1979 Španělsko.

V osmdesátých letech to byly v roce 1980 Skotsko a Viktorie (část Austrálie), roku 1982 Severní Irsko, v roce 1983 Australské severní území, Portugalsko, v roce

²³ CARON, Ch. a HANEY, A. *Gay rights timeline: Key dates in the fight for equality* [online]. 2013 [cit. 2014-11-29]. Dostupné z: <http://usnews.nbcnews.com/news/2013/03/23/17418872-gay-rights-timeline-key-dates-in-the-fight-for-equality>.

²⁴ ČEŘOVSKÝ, F. *Druhý sjezd právníků československých v Brně 1925*. V Brně: Druhý sjezd čsl. právníků, 1925. s. 7-8.

²⁵ *Společenská akceptance homosexuality v některých kulturách* [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php/?id=33&page=clanek>.

²⁶ RODGERS, L a kol. *Where is it illegal to be gay?* [online]. 2014 [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-25927595>.

1984 pak Kuba a Nový jižní Wales, roku 1986 je následoval Nový Zéland spolu s Haiti, roku 1988 Izrael a v roce 1989 se přidala Západní Austrálie a Lichtenštejnsko.

V letech devadesátých se přidaly další státy a to roku 1990 Andorra, Queensland a Jersey, v roce 1991 Ukrajina spolu s Hong Kongem, roku 1992 Lotyšsko, Estonsko, dále pak v roce 1993 Ruská federace, Litva, Irsko a Kazachstán, následně se v roce 1994 přidalo Bělorusko, Srbsko a v roce 1995 Albánie, Kypr a Moldávie.²⁷

Později přibyla Makedonie a Rumunsko roku 1996, v roce 1997 Čína a Ekvádor, o rok později Kazachstán a Jižní Afrika, dále pak roku 1999 Chile.

Proces dekriminalizace pokračoval i v jednadvacátém století. V roce 2001 to byla Bosna a Hercegovina, roku 2004 Kapverdy, v roce 2008 Nepál, Nikaragua a Panama. V roce 2009 homosexualitu dekriminalizovala Indie, jež ji opět začlenila mezi trestnou v roce 2013. V roce 2010 učinili homosexualitu beztrestnou na Fiji.²⁸ Zatím poslední zemí, která homosexualitu dekriminalizovala je Palau.²⁹

Na příkladu Indie a Ruska můžeme vidět, že jako docházelo k dekriminalizaci homosexuality, docházelo i k jejímu opětovnému zařazení mezi trestné činy.

Taktéž stále existují státy, v nichž se homosexualita trestá smrtí. Těchto zemí je sedm a jsou jimi: Mauritánie, Nigérie, Súdán, Somálsko, Jemen, Saúdská Arábie a Irán.³⁰

Celkem v devětasedmdesáti zemích světa je homosexualita stále trestným činem.³¹

Dvanáct států USA dokonce stále užívá tzv. Sodomy Laws, neboli Sodomské zákony, zakazující homosexualitu, přestože byly v roce 2003 zakázány Nejvyšším soudem. Těmito státy jsou: Luisiana, Mississippi, Alabama, Michigan, Florida, Kansas, Idaho, Oklahoma, Severní Karolína, Texas, Jižní Karolína a Utah.³²

²⁷ *Právo a zákony* [online]. 2005 [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.004.cz/pravo-a-zakony>.

²⁸ RODGERS, L a kol. *Where is it illegal to be gay?* [online]. 2014 [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-25927595>.

²⁹ KARVELAS, P. *Palau comes latest country to decriminalise homosexuality* [online]. 2014 [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.theaustralian.com.au/news/world/palau-comes-latest-country-to-decriminalise-homosexuality>.

³⁰ *Právo a zákony* [online]. 2005 [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.004.cz/pravo-a-zakony>.

³¹ *Jurisdictions Criminalising Private, Consensual Sexual Conduct Between Adults of the Same Sex* [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.humandignitytrust.org/pages/COUNTRY%20INFO/Criminalising%20Homosexuality>.

³² *12 states still ban sodomy a decade after court ruling* [online]. 2014 [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.usatoday.com/story/news/nation/2014/04/21/12-states-ban-sodomy-a-decade-after-court-ruling/7981025/>.

2.5 Vznik práv

Za počátky hnutí za práva homosexuálů jsou všeobecně považovány Stonewallské nepokoje, které vypukly v červnu roku 1969, v hostinci Stonewall Inn, Greenwich Village, New Yorku.

Při razii v Stonewallském hostinci se poprvé homosexuálové postavili policii na odpor, což vyvolalo agresi policejních příslušníků a následně spustilo protesty trvající několik dní.³³

O rok později, na výročí Stonewallských povstání, se konaly ve čtyřech městech USA – New York, San Francisco, Chicago a Los Angeles, první Gay Pride Parades.³⁴

V roce 1973 došlo v USA k vyřazení homosexuality ze seznamu duševních nemocí, díky výzkumu doktora Roberta Spitzera, který poskytl data ukazující, že neexistuje spojení mezi homosexualitou a psychickou nemocí. Od roku 1992 je homosexualita ze seznamu nemocí vyřazena Světovou zdravotnickou organizací po celém světě.³⁵

Kanadský Quebec se v roce 1977 stává první právní jurisdikcí, zakazující diskriminaci na základě sexuální orientace.³⁶

Můžeme zcela jistě říci, že pozitivní vývoj práv homosexuálů v USA ovlivnil i postoje v Evropě. Příkladem toho může být Dánsko, které jako první země na světě v roce 1989 přijalo zákon o registrovaném partnerství a umožnilo tedy stejnopohlavním párům uzavírat svazky s určitou právní silou. Následovalo ho Norsko roku 1993 a Švédsko v roce 1995. Ve Švédsku mají od roku 1999 ombudsmana, který se zabývá pouze otázkami v oboru diskriminace na základě sexuální orientace.³⁷

³³ *The historic Stonewall Inn* [online]. [cit. 2014-11-29]. Dostupné z:

<http://www.thestonewallinnnyc.com/StonewallInnNYC/HISTORY.html>.

³⁴ Pride Parade – průvody hrdosti neheterosexuálních menšin, spojené s demonstracemi za práva takových menšin.

³⁵ CARON, Ch. a HANEY, A. *Gay rights timeline: Key dates in the fight for equality* [online]. 2013 [cit. 2014-11-29]. Dostupné z: <http://usnews.nbcnews.com/news/2013/03/23/17418872-gay-rights-timeline-key-dates-in-the-fight-for-equality>.

³⁶ PERDUE, A. *The March to Equality* [online]. 2009 [cit. 2014-11-29]. Dostupné z: <http://www.magazine.utoronto.ca/summer-2009/history-gay-lesbian-rights/>.

³⁷ *Registrované partnerství v evropských státech* [online]. [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://unique-soul.webgarden.cz/temata/historie-homosexuality-2-cast>.

V tomto ohledu byla pokrokovější Evropa, jelikož v Nizozemsku již od roku 2001 mohou homosexuálové uzavírat stejnopohlavní manželství a adoptovat děti. Ve stejném roce povolilo registrované partnerství i Finsko a Německo.³⁸

V roce 2003 Nejvyšší soud v USA ruší zákony proti homosexualitě po celé zemi.³⁹ Téhož roku povoluje Belgie homosexuálům uzavřít manželství a Švédsko povoluje adopce dětí homosexuály.⁴⁰

Můžeme tedy vidět, že od začátku jednadvacátého století práva homosexuálů v severní Americe, západní a střední Evropě, často i v jiných částech světa, sílí a někde mají stejná práva jako heterosexuálové. V ostatních částech světa, včetně České republiky a mnoha státech USA mají před sebou práva homosexuálů ještě dlouhou cestu, než se stanou stejnými, jaké má většinová společnost.

2.6 Práva homosexuálů v historii České republiky

Z předkřesťanských dob neexistují žádné písemné prameny, které by upravovaly práva homosexuálů.

V předstátním období na území České republiky existovalo právo obyčejové, které se postupem času přeměňovalo podle potřeb středověké společnosti. Teprve až ve 14. století dochází k písemnému přepisu. I nadále je však zajišťováno a udržováno tradicí.⁴¹ Z tohoto období tak neexistují záznamy o právech homosexuálů. Můžeme však předpokládat, že byly posuzovány z hlediska církevního.

Koncem patnáctého století je na území České republiky kodifikováno právo zemské a právo městské.⁴² Právo městské trestalo sodomii, což tehdy kromě pohlavního styku se zvířetem znamenalo i homosexualitu, o jejíž trestnosti však nelze z pramenů

³⁸ *Registrované partnerství v evropských státech* [online]. [cit. 2014-11-28]. Dostupné z: <http://unique-soul.webgarden.cz/temata/historie-homosexuality-2-cast>.

³⁹ CARON, Ch. a HANEY, A. *Gay rights timeline: Key dates in the fight for equality* [online]. 2013 [cit. 2014-11-29]. Dostupné z: <http://usnews.nbcnews.com/news/2013/03/23/17418872-gay-rights-timeline-key-dates-in-the-fight-for-equality>.

⁴⁰ *Registrované partnerství v evropských státech* [online]. [cit. 2014-11-29]. Dostupné z: <http://unique-soul.webgarden.cz/temata/historie-homosexuality-2-cast>.

⁴¹ MALÝ, K. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. Praha: Linde, 2003, 673 s. ISBN 80-720-1433-1. s. 91-92.

⁴² MORUS. *Světové dějiny sexuality*. Překlad Stach, J. Praha: Naše vojsko, 1992, 298 s. ISBN 80-206-0071-X. 101-107.

učinit bezpečnější závěry. Podle náznaků ale lze usuzovat, jak homosexualita byla trestána, například podle popisu odsouzení učitele Sixtuse za homosexuální chování.⁴³

Další zmínku o homosexualitě obsahuje *Constitutio Criminalis Theresiana*, vydaný roku 1769.⁴⁴ Tento zákon definuje několik chlípností proti přirození, mezi nimi i styk mezi osobami a to takto: „*Když mezy osobami gednerého pohlawi, totiž od muže s mužem, od ženy s ženau.*“⁴⁵ Pokud byl pachatel usvědčen, čekalo jej popravení mečem a poté spálení těla. Pokud byl skutek nedokončen, pachatel nezletilý, či mentálně zaostalý, čekal jej dlouhodobý žalář a tělesné tresty.

Novelou tohoto zákona je zákon z roku 1803, který opět zavedl pojem smilstva proti přírodě. Neuvádí však žádnou přesnou definici. Ta je doplněna až dekretem z roku 1824, který do této kategorie opět řadí homosexuální chování. Za homosexuální chování byli odsouzení vsazováni do žaláře na dobu od šesti měsíců do jednoho roku.⁴⁶ Tresty samotné pak mohly být ještě zostřovány – nucenými pracemi, vystavením na pranýř, bitím holí, nebo metlou či vyhnanstvím po skončení trestu.⁴⁷

Od druhé poloviny devatenáctého století právní situaci homosexuálů v českých zemích upravoval Trestní zákon č. 117/1852, konkrétně § 129, identifikující jako zločin smilstvo s osobami téhož pohlaví. § 130 pak určuje trest v podobě těžkého žaláře od jednoho do pěti let. Takto odsouzeným bylo posléze odebráno jejich volební právo.⁴⁸

Tento zákon převzala i později vzniklá Československá republika. Vůbec prvním advokátem zabývajícím se právem homosexuálů na našem území byl František Čerovský, jehož advokátní kancelář otevřená v roce 1905 se specializovala na obhajování homosexuálních mandantů.⁴⁹

Na sjezdu československých právníků v Brně roku 1925 proběhla diskuze o zrušení trestnosti homosexuality, jejíž výsledek se promítl do kontextu reformy trestního práva. Zde trestají smilstvo heterosexuální, ale i homosexuální, mládež musí požívat ochranu proti homosexuálním činům do 18 let, trestné je také homosexuální

⁴³ MALÝ, K. *Trestní právo v Čechách v 15. - 16. století*. Praha: Univerzita Karlova, 1979. 262 s. s. 245.

⁴⁴ VLČEK, E. *Dějiny trestního práva v českých zemích a v Československu*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1993, 67 s. ISBN 80-210-0791-5. s. 28.

⁴⁵ *Constitutio Criminalis Theresiana* [online]. [cit. 2014-11-06]. Dostupné z: <http://eod.vkol.cz/iii32047/> s. 233.

⁴⁶ PROCHÁZKA, I. *Historie právních postojů k homosexualitě* [online]. [cit. 2014-11-06]. Dostupné z: <http://www.ecn.cz/PRIVATE/logos/pravhist.htm>.

⁴⁷ MALÝ, K. *České právo v minulosti*. Praha: Orac, 1995, 269 s. ISBN 80-859-0301-6. str. 160.

⁴⁸ SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 22.

⁴⁹ SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 118.

smilstvo vzbuzující veřejné pohoršení, či ohrožuje tělesné zdravé druhého. Ostatní homosexuální činy nevybočující z takto stanovených mezí trestné nejsou.⁵⁰

V roce 1927 pak přijal nejvyšší soud rozhodnutí, podle kterého v takovýchto případech přihlížel k posudkům znalců z oborů psychiatrie⁵¹, z čehož lze usuzovat, že takováto rozhodnutí byla pro obžalovaného příznivější.

O rok později je ministerstvem vnitra povolena existence Československé ligy pro sexuální reformu⁵², jež usilovala o zrušení výše zmíněného § 129, tehdy stále ještě platného. Jejich aktivity však pouze dosáhly zmírnění trestů homosexuality v připravované reformě trestního zákon od jednoho měsíce do jednoho roku, případně do tří let, jedná-li se o nezletilého. Tento zákon však nikdy nebyl schválen v důsledku politických změn souvisejících s Mnichovskou dohodou.⁵³

Během druhé světové války byla homosexualita posuzována podle nacistických zákonů, což znamená nepříznivě, ačkoliv nebyla trestána smrtí. Zpočátku byli posíláni do klasických věznic, začátkem čtyřicátých let pak rovnou do koncentračních táborů kde byli označováni růžovými trojúhelníky. Zde na nich byly prováděny experimenty se sterilizací.⁵⁴

Na území České republiky nebyli homosexuálové tak tvrdě stíháni jako v Německu – jakožto ne příslušníky árijské rasy je nebylo třeba trestat tak tvrdě.⁵⁵

Říšský protektor Reinhard Heydrich dokonce v roce 1942 vydal výnos uvádějící, že není důvod, aby se německé orgány zabývaly otázkou homosexuality u jiných ras.⁵⁶

K další právní úpravě homosexuality dochází v roce 1950, Trestním zákonem a § 241. Tento paragraf určuje trest za pohlavní styk s osobou stejného pohlaví odnětím svobody až na jeden rok, v případě styku s osobou mladší osmnácti let, či za úplatu odnětím svobody na jeden rok až pět let, a za nabízení pohlavního styku za úplatu je odnětí svobody na šest měsíců až tři roky.⁵⁷

⁵⁰ SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 131-138 .

⁵¹ SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 30.

⁵² SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 202.

⁵³ SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 229-235.

⁵⁴ PECHOVÁ, O. *Lidé s růžovým trojúhelníkem* [online]. 2005 [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.translide.cz/ruzovy-trojuhelnik>.

⁵⁵ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, 527 s. ISBN 80-727-2010-4. s. 313.

⁵⁶ PECHOVÁ, O. *Lidé s růžovým trojúhelníkem* [online]. 2005 [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.translide.cz/ruzovy-trojuhelnik>.

⁵⁷ SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 257.

Na konci roku 1961 byl vytvořen nový Trestní zákon, který § 244 již všeobecně homosexualitu netrestá. Nicméně pokud by se jednalo o styk dospělého s nezletilým, nebo využívání sexuální závislosti, hrozil trest odnětí svobody na jeden rok až pět let a stejně tak trestá ty, kdo za takovýto styk přijme či poskytne úplatu, nebo takovýto stykem bude budít veřejné pohoršení.⁵⁸

Rok po revoluci, přesněji v únoru 1990, vznikla první legální organizace: Gay iniciativa – Hnutí za rovnoprávnost homosexuálních občanů.⁵⁹ V tomtéž roce došlo k vypuštění výše zmíněného § 244 z trestního zákona.⁶⁰

O rok později došlo k zrušení speciálních policejních seznamů homosexuálů, tzv. růžových listů. V roce 1993 došlo k vyškrtnutí homosexuality ze seznamu nemocí platného v České republice.⁶¹

Organizace SOHO (Sdružení homosexuálních občanů v České republice) roku 1995 zaslala vládě návrh na zavedení institutu registrovaného partnerství. Tento návrh však Česká vláda zamítla, protože nechtěli povolit menší instituci, než manželství a podobný koncept existoval zatím pouze ve třech evropských státech.⁶² Po tomto zamítnutí vypracovalo SOHO další návrh v roce 1997, který byl na jaře 1998 vládou zamítnut.⁶³

Další návrh, v nepříliš změněné podobě, podávala skupinka poslanců v únoru 1999, který byl kritizován, v některých případech ne z úplně korektních důvodů, a v březnu téhož roku byl opět zamítnut.⁶⁴

Antidiskriminace v pracovním právu na základě sexuality byla zavedena do zákoníku práce v roce 2000.⁶⁵

Iniciativu posléze převzala vláda Miloše Zemana, jež v roce 2001 vypracovala novou podobu zákona o registrovaném partnerství. Tento návrh byl v prvním čtení vrácen k dopracování, což vzhledem ke konci volebního období bylo totéž, co zamítnutí.⁶⁶

⁵⁸ SEIDL, J. *Miluji tvory svého pohlaví*. Praha: Argo, 2013, 649 s. ISBN 978-80-257-0876-7. s. 287.

⁵⁹ SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 321.

⁶⁰ SEIDL, J. *Miluji tvory svého pohlaví*. Praha: Argo, 2013, 649 s. ISBN 978-80-257-0876-7. s. 455.

⁶¹ SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 368.

⁶² SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 373.

⁶³ SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 430-431.

⁶⁴ SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 435-436.

⁶⁵ SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 430.

⁶⁶ SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 439-440.

Návrh zákona o registrovaném partnerství se znovu ocitl u projednávání vlády České republiky v roce 2004, jež byl i přes pozměňovací návrhy v únoru 2005 zamítnut.⁶⁷ O tři měsíce později byl podán již pátý návrh zákona o registrovaném partnerství, a jehož podoba byla v lednu 2006 přijata. Zákon posléze v únoru vetoval prezident Václav Klaus, jehož veto přehlasovala v březnu Poslanecká sněmovna. Vyhlášen byl 3. dubna a nabyl účinnosti 1. července 2006.⁶⁸ Tento zákon byl později roku 2008 novelizován.⁶⁹ Dalším významným zákonem je tzv. Antidiskriminační zákon z roku 2009⁷⁰ a Občanský zákoník z roku 2012 (dále jen „NOZ“), přičemž oba zákony budou v práci dále rozebrány.

V této souvislosti je třeba zmínit, zákon o registrovaném partnerství včleněn do NOZ nebyl, a to na nátlak konzervativní části Občanské demokratické strany a vyloučil, že by tak mohlo jít o přípravu na zrušení tohoto zákona. Toho se obával tehdejší senátor Jiří Dienstbier, který zákon kritizoval a podle jeho slov dělá z homosexuálů druhořadé občany.⁷¹

Takovouto kritiku lze považovat za oprávněnou, neboť institut registrovaného partnerství vznikl jako forma soužití dvou osob, jež není manželstvím. Jsou mu přiznána práva, která nemají druhové či lidé žijící v konkubinátu a tvoří tak institut na úrovni manželství. V NOZ jsou obsaženy občanská práva, a to od narození až po smrt. Obsahuje také celý zákon o rodině. Neobsažením registrovaného partnerství do NOZ je jeho statut snižen na nižší druh soužití.

⁶⁷ SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 444.

⁶⁸ SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 449.

⁶⁹ SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 458.

⁷⁰ SEIDL, J. *Miluji tvory svého pohlaví*. Praha: Argo, 2013, 649 s. ISBN 978-80-257-0876-7. s. 469.

⁷¹ KOPECKÝ, J. *Z občanského zákoníku zmizelo registrované partnerství, kritizuje ČSSD* [online]. 2011 [cit. 2014-12-21]. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/z-obcanskeho-zakoniku-zmizelo-registrovane-partnerstvi-kritizuje-cssd>.

3 Zákony týkající se homosexuality v ČR

V současnosti práva homosexuálů v České republice upravuje pět hlavních předpisů, které svou účinností ovlivňují velké množství zákonů ostatních. Pro značný rozsah bude v této práci rozebrána ona hlavní pětice. Stěžejními právními předpisy zabývající se právy homosexuálů v České republice tedy jsou:

- Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Listina“).
- Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon o registrovaném partnerství“).
- Zákon č. 239/2008 Sb., kterým se mění některé zákony související s registrovaným partnerstvím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon č. 239/2008“).
- Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Antidiskriminační zákon“).
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

3.1 Listina základních práv a svobod

Listina České republiky přijatá roku 1993, se nezaobírá otázkou sexuální orientace jako takovou. V tom ji však doplňuje Listina základních práv Evropské unie (2010/C 83/02), přijatá v roce 2009 (dále jen „Listina EU“). Listina EU je součástí primárního práva Evropské unie a jako taková je právně závazná pro všechny členské státy Evropské unie.

Čl. 29 odstavec 1 listiny EU zakazuje jakoukoli diskriminaci, kromě dalších důvodů, právě také na základě sexuální orientace.⁷² Jelikož Listina neuvádí výjimku v případě sexuální orientace, lze předpokládat, že práva a svobody zaručované tímto dokumentem se též vztahují na osoby s homosexuální orientací. Byla by vhodná její novelizace, aby základní práva a svobody krom rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení, doplňovala též „bez ohledu na sexuální orientaci“.

Listina tedy zajišťuje každému člověku, včetně homosexuálů: Základní lidská práva a svobody, politická práva, hospodářská, sociální a kulturní práva a právo na soudní a jinou právní ochranu.⁷³

3.2 Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů

Jak už bylo uvedeno dříve, trvalo poměrně dlouho dobu, než se zákon o registrovaném partnerství stal součástí české legislativy. Nakonec byl schválen senátem dne 26. ledna 2006, vetován prezidentem Václavem Klausem a následně přehlasován Poslaneckou sněmovnou dne 15. března 2006.⁷⁴

Zákon definuje registrované partnerství v § 1 odst. 1 jako „*trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem stanoveným tímto zákonem*“⁷⁵, přičemž partnerem „*se v tomto zákoně rozumí osoba, která uzavřela partnerství*“.⁷⁶

⁷² Zákon č. 111/2009 ze dne 1. prosince 2009, Listina základní práv Evropské unie, ve znění pozdějších předpisů. In: SBÍRKA MEZINÁRODNÍCH SMLUV. 2009, částka 44, s. 8. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0389:0403:CS:PDF>.

⁷³ Zákon č.2/1993 ze dne 1. ledna 1993, Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů České republiky. 1992, částka 1, s. 17-23. Dostupné z <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=22426>.

⁷⁴ SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856. s. 449.

⁷⁵ Zákon č. 115/2006 ze dne 26. ledna 2006, o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2006, částka 38. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb06115&cd=76&typ=r>.

⁷⁶ Zákon č. 115/2006 ze dne 26. ledna 2006, o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2006, částka 38. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb06115&cd=76&typ=r>.

Tento zákon upravuje vznik partnerství, neexistenci a neplatnost partnerství, dále povinnosti a práva partnerů a zánik partnerství.

Podstatnou pasáží předmětného zákona, je část hovořící o právech a povinnostech partnerů, kdy jim § 9 umožňuje vzájemně se zastupovat v běžných záležitostech. Posléze § 10 a 11 nařizuje partnerům vzájemně vyživovací povinnost během soužití, ale i po něm.

Tatáž část v § 13 ukládá oběma partnerům bez rozdílu, pokud je jeden z nich rodičem, povinnosti týkající se ochrany vývoje a výchovy dítěte. Dále pak brání jednomu z partnerů, pokud partnerství trvá, stát se osvojitelem.

Část měnící některé související některé zákony se nejprve zabývá zákonem č. 141/1964 Sb., Trestní řád, ve znění pozdějších předpisů. Zde § 37 odst. 1 ukotvuje možnost, aby partner zvolil obhájce obviněnému, § 100 jim dává právo odepřít výpověď v případě, že partner je obviněný a podle § 247 odst. 2 mohou napadnout rozsudek ve prospěch obžalovaného.⁷⁷

Následně zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, v § 68 odst. 4 říká, že „*Osobou blízkou se rozumí příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec, sourozenec a manžel, partner.*“⁷⁸

Dalším upravovaným zákonem je zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ustanovující v § 2 odst. 3, že poplatníkem není žalovaný ve věci „*zrušení, neplatnosti nebo o určení, zda tu registrované partnerství (dále jen „partnerství“)* je či není.“⁷⁹ § 10 ustanovuje podmínky vrácení poplatku při řízení o zrušení, neplatnosti nebo určení, zda tu partnerství existuje, či ne.⁸⁰ Příloha v položce 4

⁷⁷ Zákon č. 141/1961 ze dne 29. listopadu 1961, o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1961, částka 66. Dostupné z: aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=1101.

⁷⁸ Zákon č. 200/1990 ze dne 17. května 1990, o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1990, částka 35. Dostupné také z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb06115&cd=76&typ=r>.

⁷⁹ Zákon č. 549/1991 ze dne 5. prosince 1991, o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1991, částka 104. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=549/1991%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

⁸⁰ Zákon č. 549/1991 ze dne 5. prosince 1991, o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1991, částka 104. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=549/1991%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

pak určuje poplatek „za návrh na zahájení řízení o zrušení, neplatnosti nebo neexistenci partnerství.“⁸¹

Tento zákon také mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, který v § 7 odst. 2 písm. b) jako osobu posuzovanou pro účely přídatku na dítě či rodičovského příspěvku stanovuje partnery, či jednoho z partnerů v případě, že mu bylo dítě svěřeno do nahrazující péče z rozhodnutí příslušného orgánu.⁸² § 7 odst. 3 písm. c) určuje také podmínku, „že osoby spolu trvale žijí a společně uhradují náklady na své potřeby, se považuje vždy za splněnou, není-li dále stanoveno jinak, jde-li také o partnery žijící v registrovaném partnerství.“⁸³ Nakonec § 7 odst. 7 stanovuje, že osamělým rodičem není rodič žijící v registrovaném partnerství.⁸⁴

Upravovaným zákonem je též zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, vkládající § 3 odst. 2 písm. a) registrované partnerství jako údaj zapisovaný do občanského průkazu, podle § 3 odst. 4 však na přání tento údaj nebude zapsán.⁸⁵

Dalším měněným zákonem je zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon o evidenci obyvatel) § 3 odst. 2 písm. b) definující místo vzniku partnerství.⁸⁶

Po něm následuje zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon o matrikách), definující § 1 odst. 1 písm. a) matriku také jako státní evidenci vzniku

⁸¹ Zákon č. 549/1991 ze dne 5. prosince 1991, o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1991, částka 104. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=549/1991%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

⁸² Zákon č. 117/1995 ze dne 26. května 1995, o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1995, částka 31. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=117/1995%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

⁸³ Zákon č. 117/1995 ze dne 26. května 1995, o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1995, částka 31. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=117/1995%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

⁸⁴ Zákon č. 117/1995 ze dne 26. května 1995, o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1995, částka 31. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=117/1995%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

⁸⁵ Zákon č. 328/1999 ze dne 30. listopadu 1999, o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1999, částka 107. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=328/1999%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

⁸⁶ Zákon č. 113/2000 ze dne 17. dubna 2000 o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2000, částka 39. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb00133&cd=76&typ=r>.

registrovaného partnerství, stanovuje § 1 odst. 2 písm. c) zvláštní matriku pro evidenci těchto údajů a § 1 odst. 4 ustanovuje náležitosti matričních knih. Následně § 21 odst. 1 písm. c) stanovuje údaje o žijícím partnerovi, které budou zapsány do knihy úmrtí a tytéž informace podle § 31 písm. e) obsahuje i úmrtní list. Posléze § 32 uvádí seznam dokumentů, jež je povinen předložit cizinec s trvalým pobytem v České republice nebo podle § 35 cizinec bez trvalého pobytu, pokud chce vstoupit do partnerství. Také § 46 stanovuje povinnost předložit vysvědčení o právní způsobilosti ke vstupu do partnerství, pokud se jedná o bezdomovce, či občana majícího povolen pobyt na území ČR podle zvláštních právních předpisů. Dále § 75 písm. a) povoluje změnu příjmení v případě uzavření partnerství, což podle § 76 písm. a) vyžaduje přiložení dokumentu o jeho vzniku, či podle § 76 písm. c) zániku, případně úmrtní list zemřelého partnera.⁸⁷

Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, ve znění pozdějších předpisů je změněn tak, že v pokračování živnosti v případě úmrtí je dle § 13 odst. 1 písm. c) oprávněn partner, ačkoli není dědicem, je-li spoluvlastníkem statků užívaných k provozování živnosti.⁸⁸

Změny provedené v legislativách tímto zákonem jsou minoritního rázu, kdy odstraňují nedokonalosti v příslušných legislativách a doplňují práva partnerů k právům manželů uvedených v těchto zákonech.

Samotný zákon o registrovaném partnerství se zabývá čtyřmi hlavními aspekty: vznikem partnerství, jeho neexistencí a neplatností, povinnostmi a právy partnerů a zánikem partnerství.

Partnerství vzniká svobodným projevem vůle a prohlášením o vstupu do partnerství před matričním úřadem na základě otázky zda chtějí do partnerství vstoupit a nejsou jim známy okolnosti, které by tomuto bránily. Partnerství může uzavřít každý, komu to zákon nezakazuje, kdy jedna z osob musí být občanem České republiky, nebo nesmí být v přímé příbuzné linii. Osoby musí být plnoleté, není tedy možné učinit výjimku jako v případě manželství, a nesmí být právně omezení a nesmí být v trvajícím svazku.

⁸⁷ Zákon č. 301/2000 ze dne 2. srpna 2000, o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2000, částka 85. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb00301&cd=76&typ=r>.

⁸⁸ Zákon č. 455/1991 ze dne 2. října 1991, o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1991, částka 87. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=455/1991%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

Partnerství nevzniká, jestliže prohlášení o vstupu trpělo závažnou vadou, kterou může být nesvobodný projev vůle, uvedení nepravdivých údajů, či jedna z osob nebyla občanem České republiky, či pokud vzniku bránil zákonný zákon. Partnerství prohlášené za neplatné je považováno za nevzniklé. Návrh na prohlášení o neplatnosti může podat ten, kdo na věci prokáže právní zájem.

Část o právech a povinnostech mluví o tom, že partneri mají stejná práva, o společných záležitostech rozhodují společně a mohou se navzájem zastupovat. Dále ustanovuje vzájemnou vyživovací povinnost, která trvá i pro zrušení partnerství, pokud není partner schopen se sám živit, či mu byla rozpadem partnerství způsobena závažná újma. Vyživovací povinnost zaniká úmrtím partnera, vstupem bývalého partnera do jiného svazku, či vyplacením smluvené částky. O výši výživného a podmínkách jeho přiznání rozhoduje soud. Tato část taktéž brání partnerům v adopci, zároveň ale povazuje oba partnery se starat o dítě, pokud je jeden z partnerů má, stejnou měrou.

Partnerství zaniká rozhodnutím soudu, smrtí jednoho z partnerů, či jeho prohlášením za mrtvého. Pokud je osoba, jež byla prohlášena za mrtvou živá, považuje se zrušené partnerství za trvající, pokud druhý z partnerů neuzavřel manželství či partnerství.

3.3 Zákon č. 239/2008 Sb., kterým se mění některé zákony související s registrovaným partnerstvím

Tento zákon mění zákon o registrovaném partnerství a spolu s ním dalších devět zákonů. Měněné části zákona o registrovaném partnerství však již byly novelizovány a nyní neexistují.

Dále tento zákon mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a to tak, že dle § 31 odst. 2 pro účely rodičovského příspěvku je rodičem také osoba, která převzala trvale dítě do péče nahrazující péči rodičů, a za dítě převzaté do této péče se považuje dítě partnera.⁸⁹

⁸⁹ Zákon č. 117/1995 ze dne 26. května 1995, o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1995, částka 31. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=117/1995%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

Změna se také týká zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů. Ten v § 12 odst. 1 písm. b) sděluje, že v případě změny skutečnosti v občanském průkazu oddělí označenou část průkazu také „*matriční úřad příslušný k přijetí prohlášení o vstupu do partnerství, v případě změny osobního stavu vznikem partnerství.*“⁹⁰ Taktéž podle § 12 odst. 2 vydají potvrzení o změně údajů a informují orgán, který průkaz vydal o vydání potvrzení a údaje měněného průkazu.⁹¹

Měněným zákonem je i zákon č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů. Ten § 3 odst. 3 písm. m) stanovuje, že se do informačního systému obyvatel zapisuje místo, datum a okres vzniku registrovaného partnerství, též datum úmrtí jednoho z partnerů, prohlášení partnera za mrtvého, či zrušení partnerství.⁹²

Změněn tímto zákonem je i zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, ve znění pozdějších předpisů, kde je měněn název dílu šest na „*Vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství a vysvědčení o právní způsobilosti ke vstupu do partnerství.*“⁹³ Zde jsou stanoveny údaje zapsané na vysvědčení, vydaném pro občana s povoleným pobytem podle zvláštních měřítek, či pro bezdomovce. Údaje ve vysvědčení obsahují také posudek, zda je dříve zmiňovaná osoba způsobilá ke vstupu do partnerství, jméno druhé osoby, jež chce vstoupit do partnerství, též rozhodnutí o zrušení partnerství, případně úmrtní list partnera.

Do matriční knihy se dle § 47 a § 48 zapisují údaje, či dodatečné údaje, o vzniku partnerství. Matrika má podle § 54 odst. 1 povinnost, pokud to stanoví mezinárodní smlouvy, zaslat zápis o vstupu do partnerství cizince do tří dnů zastupitelskému úřadu státu, jehož je osoba vstupující do partnerství občanem.

Tato úprava § 76 odst. 1 písm. a) a písm. c) stanovuje do žádosti o změnu jména zapsat datum a místo vzniku registrovaného partnerství, či k opětovné změně přiložit rozhodnutí o zrušení partnerství nebo úmrtní list partnera.

⁹⁰ Zákon č. 328/1999 ze dne 30. listopadu 1999 o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1999, částka 107. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=328/1999%20&typeLaw=zakon&what=Cislo zakona smlouvy>.

⁹¹ Zákon č. 328/1999 ze dne 30. listopadu 1999, o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1999, částka 107. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=328/1999&typeLaw=zakon&what=Cislo zakona smlouvy>.

⁹² Zákon č. 133/2000 ze dne 17. května 2000, o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2000, částka 39. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb00133&cd=76&typ=r>.

⁹³ Zákon č. 301/2000 ze dne 2. srpna 2000, o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2000, částka 85. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb00301&cd=76&typ=r>.

Taktéž za veřejnou listinu § 81 prohlašuje listinu osvědčující vznik partnerství.⁹⁴

V zákonu č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, o soudních poplatcích, se mění příloha v položce 3 stanovující ceny za vydání stejnopisu dokladu o registrovaném partnerství. Položka 12 stanovuje poplatek za uzavření registrovaného partnerství osob, jež obě, či jedna nemají trvalý pobyt na území České republiky, nebo prohlášení o vstupu do registrovaného partnerství před jiným, než příslušným úřadem. Stanovuje také, od koho se poplatek vybírá.⁹⁵

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu (dále jen zákon o minimu), ve znění pozdějších předpisů, § 4 stanovuje jako osobu pro společně posuzované osoby v oblasti životního minima je také partner, a to i partner, se kterým občan členského státu Evropské unie uzavřel registrované partnerství podle legislativy příslušného jiného členského státu, pokud předpisy daného státu řeší vyživovací povinnost mezi partnery.⁹⁶

Posledním měněným zákonem je zákon č. 187/2006 Sb. o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, v němž je § 40 odst. 7 stanovena podpůrná doba u ošetřovaného a dále definuje osamělého zaměstnavatele, za kterého není považován zaměstnanec žijící v registrovaném partnerství.⁹⁷

Změny provedené tímto zákonem jsou vesměs pouze technického rázu, kdy jsou práva homosexuálů dále včleňována do české legislativy. Zákon o státní sociální podpoře považuje za dítě v péči nahrazující péči rodičů dítě v péči obou partnerů, kdy je pak partner považován za rodiče pro účely rodičovského příspěvku.

V případě uzavření partnerství příslušný orgán oddělí vyznačenou část občanského průkazu, čímž tak průkaz znehodnotí a osoby, jež uzavřely partnerství, musí zažádat o vydání průkazu nového, kam se tato skutečnost zapíše. Zároveň dostanou potvrzení o změně skutečnosti, kdy po jeho obdržení je občan povinen do 15 dnů

⁹⁴ Zákon č. 301/2000 ze dne 2. srpna 2000, o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2000, částka 85. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb00301&cd=76&typ=r>.

⁹⁵ Zákon č. 634/2004 ze dne 26. listopadu 2004, o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2004, částka 215. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb04634&cd=76&typ=r>

⁹⁶ Zákon č. 110/2006 ze dne 14. března 2006, o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2006, částka 37. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb06110&cd=76&typ=r>.

⁹⁷ Zákon č. 187/2006 ze dne 14. března 2006, o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2006, částka 64. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb06187&cd=76&typ=r>.

požádat o vydání průkazu nového. Současně s tím matriční úřad, u něž bylo partnerství uzavřeno, informuje úřad, jež průkaz vydával, o změně skutečnosti spolu s identifikačnímu údaji průkazu. Tímto krokem je uzavření registrovaného partnerství chápáno věc která se zapisuje do občanského průkazu, ačkoli k zapsání na přání držitele průkazu nemusí dojít.

S tímto je i spojený zápis do evidence obyvatel, kdy se do evidence zapisuje vznik partnerství, jeho zrušení, či smrt partnera, případně jeho prohlášení za mrtvého. Podobný postup nastává i v případě manželství, kdy tak evidence obyvatel nedělá rozdíly mezi partnerstvím a manželstvím.

Zákon o matrikách udává povinnost vydat vysvědčení o právní způsobilosti bezdomovců, či občana, jež má pobyt na území státu povolen zvláštními ustanoveními, pro uzavření manželství a partnerství. Tímto tak zajišťuje, aby právně nezpůsobilí občané nevstupovali do institutů, jimž by nemuseli rozumět nebo být schopni dodržovat všechny náležitosti z nich plynoucí. Další paragrafy pak definují údaje, jež je nutno zapisovat do matriční knihy, ať už je to partnerství, manželství, narození či úmrtí. Následně pak stanovuje dokumenty, které jsou třeba přiložit při žádosti o změně příjmení, které jsou stejné pro manželství i partnerství.

Zákon o správních poplatcích pak stanovuje částky, které jsou vybírány, a od koho v případě vydávání dokladů o registrovaném partnerství, případně o uzavření partnerství osobami, kdy jeden nebo oba nejsou občany státu anebo občané, kteří chtějí partnerství uzavřít jinde, než je stanoveno.

Zákon o minimu stanovuje jako společně posuzované osoby pro životní minimum vedle manželů i partnery, a to i partner, jež je občanem členského státu EU.

3.4 Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)

Zákon § 2 odst. 2 vymezuje co je to diskriminace, § 2 odst. 3 definuje pojem přímé a § 3 odst. 1 definuje pojem nepřímé diskriminace.

Podle tohoto zákona je § 2 odst. 3 stanoveno, že za přímou diskriminaci se považuje chování, kdy se s jednou osobou zachází méně příznivě s osobou jinou a to kromě jiných důvodů, i z důvodů sexuální orientace.

Dále je § 7 odst. 1 stanoveno, že diskriminace z dalších důvodů a sexuální orientace není, pokud je jednání objektivně odůvodněno legitimně.⁹⁸

V otázce sexuální orientace již zákon dále v oblasti diskriminace nehovoří, mění však v souvislosti se sexuální orientací zákony jiné.

Měněn je zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, a to tak, že podle § 21b veřejný ochránce je povinen přispívat na práva na rovné zacházení bez ohledu na sexuální orientaci.⁹⁹

Dále zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, kdy jako důkaz v oblasti přímé i nepřímé diskriminace dle § 133a písm. a) připouští důkazy dokazující diskriminaci krom dalšího i na základě sexuální orientace.¹⁰⁰

Zákon č. 143/1992 Sb. o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů, po novelizaci v § 3 odst. 3 uvádí, že osobám s jinou sexuální orientací náleží stejný plat jako ostatním, za stejných pracovních podmínek.¹⁰¹

Antidiskriminační zákon zákazem diskriminace na základě sexuální orientace splňuje požadavky EU, jež požadovala ochranu osob před diskriminací zákonem. Poskytuje ochranu před diskriminací přímou i nepřímou, v oblasti pracovní, sociální, zdravotní, vzdělávání a přístupu ke zboží a službám. Vedle vyjmenovaných zákazů diskriminace, jako je například rasa, etnikum, vyznání či pohlaví, je přidána sexuální

⁹⁸ Zákon č. 198/2009 ze dne 24. dubna 2009, o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2009, částka 58. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb09198&cd=76&typ=r>.

⁹⁹ Zákon č. 349/1999 ze dne 8. prosince 1999, o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1999, částka 111. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=349/1999&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

¹⁰⁰ Zákon č. 99/1963 ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1963, částka 56. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=99/1963&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

¹⁰¹ Zákon č. 143/1992 ze dne 13. března 1992, o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1992, částka 32. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=143/1992%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

orientace, čímž zákon v tomto ohledu staví homosexuály do stejné roviny, jako heterosexuály.

Zákon pak stanovuje, za jakých nerovné zacházení, ať už z jakéhokoli důvodu, není považováno za diskriminaci; tedy v případech, kdy je takovéto jednání, pokud je odůvodněno zákonným cílem a prostředky k tomuto jednání jsou přiměřené a nezbytné.

Ostatní novelizované předpisy pak antidiskriminační zákon doplňují, kdy nařizují ombudsmanovi bránit své klienty na základě jejich orientace. Vyžaduje nutnost v případě žaloby doložit důkazy, prokazující, že k nerovnému zacházení na základě sexuální orientace došlo a také, že homosexuálům náleží stejný plat, jako ostatním.

Antidiskriminační zákon tak poskytuje ochranu před diskriminací, ač má jisté nedostatky. Nestanovuje totiž jakým způsobem, čeho a za jakých podmínek se mohou oběti diskriminace domáhat práva na rovné zacházení a nebýt diskriminován.

3.5 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Nový občanský zákoník nijak závažně nemění předešlé zákony spjaté s registrovaným partnerstvím. Změny, které provádí, jsou spíše jen drobného charakteru.

Jako osoba blízká, je dle § 22 odst. 1 v novém občanském zákoníku též partner, který uzavřel s první osobou registrované partnerství.

Dále je § 29 odst. 2 stanoveno, že při změně pohlaví dojde k zániku manželství, či registrovaného partnerství.

§ 49 odst. 1 stanovuje, že zástupcem osoby, které brání duševní porucha jednat a nemá jiného zástupce, může být partner osoby s duševní poruchou.

V případě prohlášení za mrtvého dle § 71 odst. 2 registrované partnerství zaniká. Pokud se však zjistí, že je prohlášený mrtvý naživu, registrované partnerství se již neobnovuje, jak stanovuje § 76 odst. 1.

Ochranu na jméno člověka, není-li přítomný, či je nesvéprávný, pohřešovaný, nebo z jakékoliv jiné příčiny nemůže uplatnit ochranu svého jména sám, může podle § 78 odst. 2 podat též registrovaný partner, krom případů, kdy dotčený dal jasně najevo, že si to nepřeje.

Nový občanský zákoník § 674 též stanovuje, že manželství nemůže uzavřít osoba žijící v registrovaném partnerství, ať toto bylo uzavřeno u nás, či v zahraničí.

Za neplatné manželství, i již zaniklé, soud podle § 685 písm. a) prohlásí, pokud bylo uzavřeno osobou žijící v registrovaném partnerství, které trvá. Takové partnerství mohlo být uzavřeno v České republice, či zahraničí.

Nový občanský zákoník dále stanovuje § 763 konec vyživovací povinnosti mezi partnery v případě, že rozvedený partner vstoupí do manželství, či nového registrovaného partnerství.

V případě smrti, a nejedná-li se o společný nájem, přechází dle § 2279 nájemné na druhého člena domácnosti, který v bytě žil v době úmrtí nájemce a nemá vlastní byt. Takovýmto členem domácnosti zákon stanovuje, může být i registrovaný partner.

Poslední ustanovení - § 3020 nového občanského zákona říká, že část zákona o manželství a právech a povinnostech manželů platí obdobně i pro registrované partnerství a pro povinnosti a práva registrovaných partnerů.¹⁰²

Tímto ustanovením je zákonodárci dáno najevo, že institut registrovaného partnerství nepovažují za rovnocenný manželství. Cílem NOZ mělo být nastolení rovného právního prostředí, požadovaného Evropskou unií a měl by být kodexem přetrvávajícím desítky let, odrážející současnou dobu. Vyčlenění registrovaného partnerství tak jde proti smyslu jednotného kodexu a znamená tak návrat do minulosti, nikoliv krok do budoucnosti.

3.6 Právní úprava homosexuálního rodičovství

Adopci, neboli osvojení nově upravuje zákon č. 89/2012 ve znění pozdějších předpisů. Osvojit si dítě mohou manželé, ve výjimečných případech i jednotlivci. Registrované partnerství je však překážkou bránící v osvojení.¹⁰³ Homosexuální jedinec si tedy může osvojit dítě pouze v případě, že není registrován. Zákon pak zakazuje

¹⁰² Zákon č. 89/2012 ze dne 3. prosince 2012, občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=6144>.

¹⁰³ NOVOTNÝ, P. *Nový občanský zákoník: rodinné právo*. Praha: Grada, 2014, 194 s. ISBN 978-802-4751-672. str. 117.

odmítnout žadatele o adopci z důvodu jeho sexuální orientace.¹⁰⁴ A protože to zákon nezakazuje, lze se domnívat, že pokud dojde k vzácnému případu osvojení jednotlivcem, ten se může později registrovat a jeho práva vůči dítěti nezaniknou.

Poněkud zvláštní je pak právní úprava týkající se dětí žijící ve společné domácnosti s registrovaným párem, poněvadž zákon o registrovaném partnerství stanovuje oběma partnerům povinnost starat se o dítě společně a bez rozdílu, avšak již nedovoluje nebiologickému rodiči tento vztah nějak právně ošetřit.¹⁰⁵

Homosexuálové se však mohou stát poručníky.¹⁰⁶ Poručníkem se může stát kdokoli, koho rodiče preferují, nejčastěji to však bývá někdo z rodiny, pokud je tato osoba plně svéprávná. Musí též způsobem života zaručovat, že je schopna tuto funkci řádně vykonávat. O jeho jmenování pak rozhodne soud, který vždy upřednostňuje zájmy dítěte. V průběhu poručnictví soud dohlíží na plnění poručenské péče a poručník musí soudu předkládat zprávy o vývoji dítěte a správě jeho majetku.¹⁰⁷ Pěstounem se tedy může stát homosexuální příbuzný, či jedinec, kterého zvolili rodiče. Právní úprava v České republice nestanovuje omezení v oblasti poručenství na základě sexuální orientace.

Dále mají homosexuálové možnost stát se pěstouny.¹⁰⁸ Pěstounství jako forma náhradní péče přichází na řadu, pokud není možné ani poručnictví. O svěření dítěte do pěstounské péče rozhoduje soud dle zákonných ustanovení o rodině uvedených v občanském zákoníku. Hlavní omezující podmínkou je, že občan musí mít trvalé bydliště na území České republiky. Dále pak musí být trestně bezúhonný a mít stabilní zázemí. Podobně jako u poručenství, není právně stanoveno žádné omezení na základě sexuální orientace.¹⁰⁹

¹⁰⁴ *Osvojení* [online]. 2014 [cit. 2014-12-18]. Dostupné z: <http://www.stejnarodina.cz/osvojeni.html>.

¹⁰⁵ POLÁŠKOVÁ, E. *Plánovaná lesbická rodina*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, 249 s. ISBN 978-80-210-5013-6. s. 37.

¹⁰⁶ Poručník – zákonný zástupce dítěte se všemi právy a povinnostmi jako rodič, až na vyživovací povinnost.

¹⁰⁷ NOVOTNÝ, P. *Nový občanský zákoník: rodinné právo*. Praha: Grada, 2014, 194 s. ISBN 978-802-4751-672. s. 173.

¹⁰⁸ Pěstoun – jedinec pečující o dítě, k němuž nemá vyživovací povinnost, není jeho zákonný zástupce a za jeho činnost mu náleží finanční odměna.

¹⁰⁹ NOVOTNÝ, P. *Nový občanský zákoník: rodinné právo*. Praha: Grada, 2014, 194 s. ISBN 978-802-4751-672. s. 183.

Pěstounem se může stát i osoba žijící v registrovaném partnerství, jelikož v České Republice neexistuje žádný právní předpis, který by toto zakazoval. Úřady pak nesmí odmítnout žadatele o pěstounskou péči z důvodu sexuální orientace.¹¹⁰

Hlavně pro lesbické páry pak existuje metoda umělého oplodnění, ať už bez odborné asistence, nebo s asistencí. Ačkoliv legislativa České republiky něco takového nedovoluje, ať již svobodným ženám, lesbickým párům, nebo jednotlivkyním, je možné, aby s předem zvoleným otcem vystupovali jako nesezdaný pár. Těm totiž tato možnost zakázána není a skutečnost, zda pár je skutečně pravý, nebo ne, není ověřována.

Možnost náhradního mateřství není v České Republice právně možná, ani prováděná.¹¹¹

3.7 Majetková práva registrovaných partnerů

V případě uzavření registrovaného partnerství nevznikne společný majetek, jako je tomu v případě společného jmění manželů. Během trvání registrovaného partnerství nabývá každý z partnerů majetek do výlučného vlastnictví, případě spoluvlastnictví. V případě spoluvlastnictví platí, že nedohodnou-li se jinak, nabývají majetek rovným dílem. Pokud chtějí upravit spoluvlastnické podíly jinak, je třeba dohodnout se písemně. Ústní dohody by se v případném soudním sporu prokazovaly jen velice obtížně.

V případě rozpadu partnerství vyvstávají otázky ohledně majetku nemovitého a movitého. U otázek ohledně nemovitostí, je jejich řešení snazší, protože v katastru nemovitostí je zapsáno, kdo je vlastníkem nemovitosti a v jakém poměru. U věcí movitých bývá vlastníkem jeden z partnerů a ten druhý musí případně před soudem

¹¹⁰ *Pěstounská péče* [online]. 2014 [cit. 2014-12-18]. Dostupné z: <http://www.stejnarodina.cz/pestounska-pece.html>.

¹¹¹ POLÁŠKOVÁ, E. *Plánovaná lesbická rodina*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, 249 s. ISBN 978-80-210-5013-6. s. 60-61.

dokázat opak¹¹² a unést tak důkazní břemeno¹¹³, chce ji majetek získat do svého vlastnictví.

V případě dědictví nová právní úprava zachovává upravení předchozí, kdy jsou partneři postaveni na úroveň manželům. § 3020 NOZ nově ustanovuje, že veškerá majetková práva stanovená v první, třetí a čtvrtá části vztahující se k manželům a manželství platí obdobně pro registrované partnery. Týká se to kupříkladu vydržení, smrti nájemce bytu či skupinového pojištění.

3.8 Výbor pro sexuální menšiny

Výbor pro sexuální menšiny je navazující organizací Pracovní skupiny pro otázky sexuálních menšin. Ta vznikla při příležitosti Evropského roku rovných příležitostí pro všechny (rok 2007). Tato skupina tehdy provedla analýzu situace LGBT¹¹⁴ menšiny v České republice. Analýza posloužila k návrhům kroků ke zlepšení postavení LGBT menšiny v České republice. Tyto návrhy doporučují změnu legislativní, ale také nelegislativní, kdy doporučuje realizaci osvětové činnosti.¹¹⁵

Výbor pro sexuální menšiny je činný dodnes, a skládá se ze zástupců státní správy a neziskových organizací, též z jednotlivců, jež mohou z hlediska své profese možnost přispět k řešení témat dotýkajících se sexuálních menšin a mohou zlepšit jejich postavení a práva v České republice.

Výbor si klade za cíl bránit diskriminaci LGBT lidí ve všech oblastech jejich života a zejména pak v oblasti práce, rodiny, školství, zdravotnictví a též v oblasti sociálních služeb. Výbor taktéž pracuje na úkolu společenské osvěty a monitoruje

¹¹² KNĚŽOUROVÁ, P. *Registrované partnerství a jeho možné majetkové důsledky*. Praha, 2008. Diplomová práce. Vedoucí práce: Michaela Zuklínová. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/dtdownload/8800024652/?lang=cs>.

¹¹³ Důkazní břemeno – povinnost k prokázání žalobních tvrzení navrhopvat důkazy.

¹¹⁴ LGBT – mezinárodní zkratka pro lesbickou, gay, bisexuální a transsexuální komunitu.

¹¹⁵ *Výbor pro sexuální menšiny* [online]. [cit. 2014-12-25]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rlp/sexualni-mensiny/pracovni-skupina-pro-otazkysexualnich-mensin-24225/>.

aktivity extremistů zaměřené proti LGBT menšině. Výbor pro sexuální menšiny taktéž podpořil Prague Pride 2014.¹¹⁶

Prioritami výboru pro rok 2014 byla například podpora Prague Pride, zorganizování semináře na půdě Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na téma homofobie na školách diskuze o stanovisku Výboru vůči transfusologické společnosti a jejich přístupu k mužům, kteří měli pohlavní styk s jiným mužem.¹¹⁷ Ta totiž zakazuje dárcovství mužům, kteří měli v posledním roce sex s mužem. Otázkou může být, jak chce transfusologická společnost tento fakt zjistit.

3.9 ILGA

ILGA, neboli Mezinárodní Asociace Leseb, Gayů, Transsexuálů a Intersexuálů, která bojuje za práva výše zmíněných sexuálních menšin a odstranění jejich diskriminace. Organizace byla založena již v roce 1978 a má poradní status v Ekonomické a Sociální radě OSN. Každoročně publikují zprávy a světové mapy s přehledem právních úprav, jež kriminalizují nebo podporují lidi s jinou sexuální orientací a jejich vztahy.

Jsou zastřešující organizací pro více než 1100 organizací ve všech částech světa. Organizaci podporují vlády Švédska, Finska, Norska a Nizozemska, spolu s několika soukromými organizacemi, a tak disponují rozpočtem okolo milionu eur a má asi deset zaměstnanců.

ILGA má pobočky pro všechny části světa (Afrika, Asie, Latinská Amerika, Severní Amerika a Austrálie a Oceánie). Nejvýznamnější je pravděpodobně Evropská, jež má jako jediná své vlastní webové stránky.¹¹⁸

Evropská ILGA koná každoroční konference v různých hlavních městech Evropy, vydává mapy hodnotící situaci sexuálních menšin po celém kontinentě, brožury

¹¹⁶ *Výbor pro sexuální menšiny deklaroval svou podporu festivalu Prague Pride* [online]. 2014 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/tiskove-zpravy/vybor-pro-sexualni-mensiny-deklaroval-svou-podporu-festivalu-prague-pride-121508/>.

¹¹⁷ *Zápis ze zasedání výboru pro sexuální menšiny 2014* [online]. 2014 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/scripts/modules/fg/fulltxt.php?searchtext=V%FDbor+pro+sexu%E1ln%E D+men%B9iny&sort=rank&filter=0&locale=CZ&site=&datefrom=01.01.2014&dateto=03.12.2014>.

¹¹⁸ *About us* [online]. 2013 [cit. 2014-12-18]. Dostupné z: <http://ilga.org/about-us/>.

informující, co který stát těmto menšinám umožňuje a spoustu dalších materiálů spojených s touto problematikou.¹¹⁹

Taktéž spolupracují s 407 organizacemi z celé Evropy, jež podporují jejich úsilí a sami pracují na poli problematik sexuálních menšin. Za Českou Republiku je to společnost Charlie o.s. a Proud.¹²⁰

¹¹⁹*What is ILGA-Europe?* [online]. [cit. 2014-12-18]. Dostupné z: http://www.ilga-europe.org/home/about_us/what_is_ilga_europe.

¹²⁰*Members* [online]. [cit. 2014-12-18]. Dostupné z: http://www.ilga-europe.org/home/about_us/members.

4 Právní situace homosexuálů ve světě

Práva homosexuálů jsou vyjádřena všude ve světě. A to ať už v pozitivním směru, kdy jim legislativa dopřává a staví je na úroveň práv heterosexuálů, či naopak upírá a hrozí jim tresty.

4.1 Evropa

Právní situace homosexuálů v Evropě je velice rozmanitá. Od velmi tolerantního západu až po netolerantní východ. Tato situace poměrně dobře odráží historicko-sociální vývoj celého kontinentu.

Nejlépe jsou na tom homosexuální občané ve Spojeném Království. Zdejší antidiskriminační legislativa se vztahuje na zaměstnání, zboží a služby. Zakázány jsou zločiny a projevy vztahující se k sexuální orientaci, homosexuálům je umožněno registrované partnerství či stejnopohlavní manželství (s výjimkou Skotska), registrovaní partneři mohou adoptovat a stejně tak má partner možnost adoptovat potomka druhého z partnerů a homosexuální páry mohou využít umělého oplodnění. Obdobně jsou na to v Nizozemsku, Belgii, Norsku, Švédsku, Islandu a Španělsku.

O něco hůře, ale stále poměrně dobře jsou na tom homosexuálové v prostorách Střední Evropy. Zdejší zákony povolují registrované partnerství, existuje zákaz diskriminace na základě sexuální orientace v pracovní oblasti, či v oblasti zboží a služeb, a mají právo na společné soužití. Mezi tyto státy patří Německo, Česká republika, Rakousko, Maďarsko, Švýcarsko a Slovinsko.

Legislativní úprava je k homosexuálům nejméně přívětivá na východě. Největší podíl na tom má Rusko, kde jsou zakázány veřejné akce spojené s homosexuály, stejně tak organizace podporující homosexuální práva a publikace spojené s touto tematikou jsou cenzurovány. V těsném závěsu za Ruskem je Ukrajina, Bělorusko, Turecko a Moldavsko.

K těmto státům bychom mohli zařadit ještě i Polsko, Litvu, Lotyšsko, Srbsko a Makedonii. V těchto státech však legislativa krom zákazu veřejných akcí, přiznává

alespoň nějaká práva, a to hlavně zákaz diskriminace v pracovním právu na základě sexuální orientace.¹²¹

4.2 Severní Amerika

Severní Amerika, většinou světa považována jako nejpokrokovější a také nejdemokratičtější část světa je také nejliberálnější. Ovšem jen do jisté míry a pouze v určitých částech.

Kanada ve všech svých provinciích a teritoriích umožňuje homosexuálům uzavřít manželství a její právní systém má zákony bránící šikaně v určitých oblastech na základě sexuální orientace.

Spojené státy americké jsou v tomto ohledu mnohem rozmanitější. Sedmnáct z padesáti států povoluje homosexuálům uzavřít manželství, tři umožňují uzavřít svazek podobný manželství a jeden umožňuje registrované partnerství. Třicet dva států pak uzákonilo diskriminaci na základě sexuální orientace trestnou a dvacet tři z nich povoluje homosexuálům adopci dětí. Legislativa zbylých států vůči homosexuálům nezaujímá žádné postavení, ačkoliv jak již bylo dříve zmíněno, dvanáct států stále užívá zákonů proti homosexuálům i přesto, že je nejvyšší soud Spojených států zakázal.¹²²

4.3 Latinská Amerika

Latinská Amerika je z právního hlediska poměrně přátelskou částí světa k homosexuálům, s výjimkou několika ostrovních států.

V této oblasti jsou čtyři státy, jež trestají homosexualitu vězením v délce čtrnácti let až doživotně. Jsou to Barbados, Guyana, Trinidad a Tobago spolu s Antiguou

¹²¹ *Rainbow Europe Map and Country Index (May 2010)* [online]. [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: http://www.ilga-europe.org/home/publications/reports_and_other_materials/rainbow_europe_map_and_country_index_may_2010.

¹²² NICOLAS, P. a M. STRONG. *The Geography of Love: Same-Sex Marriage & Relationship Recognition in America*. Seattle: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2012, 38 s. ISBN 978-1481178860, s. 11-21.

a Barbadou. V sedmi státech pak hrozí vězení do čtrnácti let. A to v Belize, na Jamajce, v Grenadě, na Dominice, na ostrovech Svaté Lucie, Svatého Vincenta a Svatém Kryštofu a Nevisu.

V Argentině, Chile a hlavním městě Mexika je možné uzavřít stejnopohlavní manželství. V Brazílii, Kolumbii a mexickém státě Coahuilii pak existuje jiná forma svazku, která se právní silou téměř vyrovná manželství. Ekvádor a Francouzská Guiana umožňují formu registrovaného partnerství. Argentina, Brazílie a Mexiko umožňují adopci dětí homosexuálními páry.

Přibližně devět států v Latinské Americe pak přijalo různé druhy zákonů zakazujících diskriminaci na základě sexuální orientace.¹²³

4.4 Afrika

Nikoho nejspíš nepřekvapí, že pravděpodobně nejhůře na celém světě jsou na tom homosexuálové v Africe. Zde stále existují tresty smrti za homosexualitu, či hrozí doživotní vězení.

V Mauritánii, Súdánu, některých částech Nigérie a Somálska hrozí za homosexualitu tresty smrti.

V Ugandě, Tanzanii a Zambii ukládá právo za homosexualitu trest od čtrnácti let až doživotně. V Namibii hrozí vězení nespecifikované délky, či vyhoštění ze země. Ve zbylých státech jsou to tresty do čtrnácti let, nebo případně legislativa nemá žádný specifický vztah vůči homosexuálům.

Šest zemí v Africe přijalo nějaký druh právního opatření, bránícího diskriminaci na základě sexuální orientace. Těmi jsou: Jižní Afrika, Kapverdy, Seychely, Madagaskar, Mauricius a Botswana.

Nejpřátelštější zemí v oblasti je Jižní Afrika. Zde existují homosexuální manželství a možnost adopce. Na Kanárských ostrovech mají homosexuálové možnost uzavřít manželství.¹²⁴

¹²³ CORRALES, J. a M. PECHENY. *The Politics of Sexuality in Latin America*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2010, 480 s. ISBN 978-0822960621, s. 297-301.

¹²⁴ BONNA, O. *Africa & the Homosexual Agenda*. Charlotte: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2013, 126 s. ISBN 978-1494254520, s. 110-113.

4.5 Asie

Asie zaujímá druhé místo v nepřátelskosti vůči homosexuálům hned za Afrikou. Ve třech státech za homosexualitu je ustanoven trest smrti a v dalších osmnácti mají různou délku vězení.

Tresty smrti platí v Jemenu, Saúdské Arábii a Iránu. Až doživotní vězení může homosexuály postihnout v Pákistánu, Bangladéši a Malajsii. Uvěznění do čtrnácti let pak platí v Sýrii, Libanonu, Turkmenistánu, Uzbekistánu, na Srí Lance, v Singapuru, Bhútánu, Myanmaru, Ománu, Kataru, Indii a Spojených arabských emirátech.

V Afghánistánu, na Maledivách, v Jižní Sumatře a provincii Aceh hrozí kromě vězení také vyhoštění. V Iráku hrozí perzekuce organizovanými nestátními agenty. Zbylé země pak nemají specifickou právní úpravu vůči homosexuálům.

Poměrně překvapením pak může být Izrael, jenž je jako stát k homosexuálům v Asii nejvstřícnější. Nejen, že uznává homosexuální manželství, ale povoluje i adopci dětí.¹²⁵

4.6 Austrálie a Oceánie

V této oblasti světa jsou nejliberálnějšími zeměmi Nový Zéland a Austrálie. Na mnoha ostrovních státech ale platí tresty do čtrnácti let.

Na Novém Zélandu je možno uzavřít stejnopohlavní manželství a adoptovat děti. Ve čtyřech částech Austrálie (Nový Jižní Wales, Teritorium hlavního města, Victorie, Norfolk a Tasmánie) je možné uzavřít svazek téměř podobný manželství. Ve zbylých pak existují registrovaná partnerství. V Novém Jižním Walesu, Západní Austrálii a Teritoriu hlavního města je též možno adoptovat děti.

Nový Zéland, Fiji a osm států Austrálie přijalo legislativu zakazující diskriminaci na základě sexuální orientace.

¹²⁵ *Lesbian and Gay rights in Asia, Australia, New Zealand and Pacific islands* [online]. 2013 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: http://old.ilga.org/Statehomophobia/ILGA_Asia_map_2013_A4.pdf.

Právní úprava zákonů Východního Timoru a Vanuatu pak nemá žádnou právní legislativu spojenou s touto oblastí lidských práv. Ve zbylých částech tohoto světa je homosexualita trestná odnětím svobody do čtrnácti let.¹²⁶

¹²⁶ *Lesbian and Gay rights in Asia, Australia, New Zealand and Pacific islands* [online]. 2013 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z:http://old.ilga.org/Statehomophobia/ILGA_Asia_map_2013_A4.pdf.

5 Praktická část

Praktická část práce se zaměří na vnímání homosexuálů a jejich práv českou společností. První část bude zaměřena na rozbor a prezentaci již proběhlých výzkumů spojených s touto problematikou, zatímco část druhá je věnována vlastnímu výzkumu a poslední část vyhodnocení výsledků výzkumu.

5.1 Česká společnost a homosexuálové

Česká společnost je všeobecně považována za poměrně tolerantní vůči homosexuálům, krom Německa nejvíce ze středoevropského prostoru. Tento názor podporuje i fakt, že k dekriminálnímu styku došlo na začátku šedesátých let minulého století, oproti Německu a Rakousku, dokonce i oproti Velké Británii.

5.1.1 Česká společnost a homosexuálové ke konci dvacátého století

Názor, že homosexualita nikomu neškodí, zastávali Češi už v roce 1993, kdy tento názor sdílelo pětadvacet procent mužů a čtyřicet jedna procent žen. Jako nemoc, za kterou daný nemůže, homosexualitu vidělo třicet tři procent mužů a jednačtyřicet procent žen. Jako trestuhodnou věc to vnímalo pouze šest procent dotázaných u obou pohlaví. Zbytek homosexualitu vnímal jako něco, co může škodlivě působit na mládež.

Stejný průzkum byl proveden i o pět let později, v roce 1998. Tolerantní počet mužů vzrostl na čtyřicet osm procent a žen na padesát čtyři procent. Počty lidí, kteří si mysleli, že je to nemoc, za kterou daný jedinec nemůže, vzrostly. Na jednačtyřicet procent u dotazovaných mužů a na třicet čtyři procent u dotazovaných žen. Současně s tím vzrostlo i trestuhodné vnímání u mužů na osm procent, zatímco u ženské části

dotázaných tento počet klesl na čtyři procenta. Zbýlá procenta dotázaných homosexualitu vnímala jako věc škodlivou mládeži.¹²⁷

5.1.2 Česká společnost a homosexuálové v první dekádě jedenadvacátého století

Předpoklad větší tolerance české společnosti oproti sousedním státům dokazuje i výzkum, zkoumající postoje obyvatel takzvané Visegrádské čtyřky¹²⁸, což je polovina států střední Evropy. Tento výzkum proběhl v roce 2005 a dokazuje, že téměř polovina Čechů zná nějakého homosexuála, zatímco na Slovensku to byla pouhá jedna třetina a v Polsku a Maďarsku přibližně pouze jedna desetina.

Stejně tak se Češi už před devíti lety přikláněli k možnosti, aby homosexuálové měli možnost svatby. Pro bylo celých 42 % českých obyvatel. Kladně se vyjádřili též Maďaři, s pětadvaceti procentním souhlasem. S tímto právem souhlasilo o procento méně Slováků a přibližně dvě desetiny Poláků.

S registrovaným partnerstvím pak tehdy souhlasilo šedesát procent Čechů, přibližně o dvacet procent méně Poláků a Slováků. Nejméně souhlasný postoj pak vyjádřili Maďaři.

V otázce adoptování dětí homosexuály byli nejvíce této možnosti nakloněni Maďaři, kdy souhlasila více jak čtvrtina obyvatelstva. V České republice pak měly souhlasný postoj téměř dvě desetiny lidí. Za nimi se umístili obyvatelé Slovenska se 14% souhlasných hlasů a nakonec Poláci, s méně jak jednou desetinou souhlasných názorů.¹²⁹

Kladným postojům vůči homosexuálům nejspíše napomáhá fakt, že Česká republika patří k zemím s nejnižší mírou pobožnosti oproti ostatním státům, dokonce i ve světě vůbec.

¹²⁷ WEISS, P a Zvěřina J. *Sexuální chování v ČR: situace a trendy*. Praha: Portál, 2001, 159 p. ISBN 80-717-8558-X. s. 108.

¹²⁸ Visegrádská čtyřka - Aliance čtyř středoevropských států: České republiky, Polska, Slovenska a Maďarska.

¹²⁹ *Češi jsou vůči sňatkům a registrovanému partnerství homosexuálů vstřícnější než Poláci, Maďaři a Slováci* [online]. 2005 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a3261/f3/100533s_ov51128.pdf.

O dva roky později, tedy v době platnosti zákona o registrovaném partnerství, proběhl obdobný výzkum pouze v české republice a zaměřil se tentokrát na postoje české veřejnosti k právům homosexuálů. Oproti předchozímu výzkumu se v tomto roce zdají být čeští občané o něco přísnější a méně liberální. S možností uzavřít sňatek mezi homosexuály souhlasilo pouze šestatřicet procent, oproti předešlým čtyřiceti dvěma procentům. Též poklesl i souhlas s možností adoptovat děti. Nyní souhlasilo pouze dvaadvacet procent dotázaných, oproti předešlým osmadvaceti. Vzrostl pouze souhlas a právem na registrované partnerství a to téměř na sedmdesát procent.

Nutno podotknout, že spolu s tím klesal i počet záporných odpovědí a byly zařazeny spíše do kategorie odpovědí „nevím“.¹³⁰

Stejný průzkum proběhl i v roce 2008. O rok později vzrostl souhlas na právo registrovaného partnerství na plné tři čtvrtiny obyvatel. Více dotázaných též souhlasilo s právem mít možnost uzavřít sňatek a to o dvě procenta více dotázaných. Mírně stoupající trend zaznamenala otázka, zda by homosexuálové měli mít právo adopce a to o jedno procento. Výzkum opět prokázal pokles jednoznačného nesouhlasu a vzrůst položky „neví.“

Tento výzkum též položil dotázaným otázku, zda podle nich přiznání k homosexualitě způsobí potíže v místě bydliště dotázaného. Výsledky této otázky jsou poněkud smutné, protože i přes vykázanou otevřenost vůči homosexuálům si více jak polovina dotázaných myslí, že takové přiznání potíže způsobí. Necelých čtyřicet procent má názor opačný a zbytek neví.¹³¹

5.1.3 Česká společnost a homosexuálové v druhé dekádě jednadvacátého století

Stejný výzkum provádělo Centrum pro výzkum veřejného mínění i poslední čtyři roky, a monitoruje tak mínění české veřejnosti vůči homosexuálům. Pokládali stejné otázky, jako byly uvedeny výše.

¹³⁰ Češi o některých právech homosexuálních párů [online]. 2007 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a3421/f3/100694s_ov70607.pdf.

¹³¹ Češi o některých právech homosexuálních párů [online]. 2008 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a3520/f3/100796s_ov80606.pdf.

V roce 2011 více než polovina dotázaných uvedla, že podle jejich názoru způsobí přiznání k homosexualitě v soužití s ostatními v místě jejich bydliště. Necelých čtyřicet procent si myslí opak. Tyto výsledky se příliš neliší od výsledků v roce 2008. Přibližně tři čtvrtiny pak zastávají právo homosexuálů uzavřít registrované partnerství. S možností uzavřít sňatek souhlasí pětadvacet procent dotázaných a s adopcí souhlasí třiatřicet procent.¹³²

V roce 2012 si polovina dotázaných myslela, že přiznání k homosexualitě v místech jejich bydliště povede k obtížím v soužití s ostatními. Oproti předchozímu roku byl zaznamenán pokles o tři procenta v kladné odpovědi. S možností uzavřít registrované partnerství souhlasí plně tři čtvrtiny dotázaných, což je mírný nárůst kladných odpovědí oproti roku 2011. Možnost uzavřít sňatek schvaluje polovina dotázaných, což opět znamená nárůst oproti předchozímu roku a adopci schvaluje necelých čtyřicet procent, tedy opět vyšší procento dotázaných.¹³³

O rok později si téměř stejný počet dotázaných myslel, že homosexualita způsobí potíže v otázce soužití s ostatními v místech jejich bydliště. Čtyři desetiny dotázaných pak mají názor, že nezpůsobí. Podpora registrovaného partnerství u dotázaných nepatrně klesla, oproti předcházejícímu roku. Podpora sňatku mezi homosexuály zůstala na stejné úrovni, zatímco podpora adopcí o něco poklesla na třicet čtyři procent.¹³⁴

I v roce 2014 byl proveden stejný průzkum. Stále více jak polovina dotázaných si myslí, že přiznání k homosexualitě v místě jejich bydliště povede k problémům se soužitím s ostatními, což je pro tolerantní společnost znepokojivě velké číslo. Opačný názor zastává necelých čtyřicet procent dotázaných, což znamená pokles oproti roku 2013. Podpora registrovaného partnerství oproti předchozímu roku mírně poklesla a stejně tak podpora manželství homosexuálů. Otázka adopce byla tentokrát rozdělena na dvě části a to na možnost adoptovat děti druhého z partnerů a z "ústavu". Adopci dětí druhého partnera schvaluje téměř šedesát procent dotázaných, zatímco možnost druhou

¹³² *Názory české veřejnosti na práva homosexuálů* [online]. 2011 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a3878/f3/101156s_ov110530.pdf.

¹³³ *Postoje veřejnosti k právům homosexuálů* [online]. 2012 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a6884/f3/ov120710.pdf

¹³⁴ *Postoje veřejnosti k právům homosexuálů* [online]. 2013 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7023/f3/ov130604.pdf

podporuje pětaticet procent dotázaných.¹³⁵ Výše uvedené údaje budou uvedeny v Příloze A.

5.2 Výzkum

V souvislosti s tématem této práce byl vytvořen dotazník, jehož účelem bylo zjistit názory Čechů na problematiku práv homosexuálů – zda je považují za dostatečná případně srozumitelná. Taktéž bylo cílem zjistit postoje heterosexuálních respondentů a zkušenosti s diskriminací na základě sexuální orientace.

5.2.1 Vymezení výzkumných cílů

Hlavním cílem dotazníku bylo zjistit, jak si na tom podle české společnosti stojí Česká republika ohledně práv homosexuálů a zda jsou se současnou situací spokojeni, a to jak z pohledu heterosexuální veřejnosti, tak z pohledu homosexuální menšiny. Touto otázkou se zatím nezabýval žádný z provedených výzkumů v České republice, ačkoli je to důležitý aspekt celé problematiky.

Vedle hlavního cíle byly stanoveny taktéž cíle dílčí. Prvním dílčím cílem bylo zjistit, zda se dotazovaní setkali s diskriminací na základě sexuální orientace, a to ať už jako svědkové, ze stran heterosexuální veřejnosti, nebo jako její oběti, ze strany homosexuální minority.

Dalším dílčím cílem bylo zjistit, zda by si homosexuální občané přáli, a stáli o rozšíření svých práv a možností, do standardů rozšířených v západních částech Evropy.

Posledním z cílů bylo zjistit, jak se česká společnost staví k homosexualitě a jejím projevům na veřejnosti, jelikož tyto faktory jsou spjaty s diskriminací a šikanou homosexuálních občanů.

¹³⁵ *Postoje veřejnosti k právům homosexuálů* [online]. 2014 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7261/f3/ov140711b.pdf

5.2.2 Otázky a hypotézy

První část obou dotazníků tvoří otázky týkající se subjektů, aby mohlo dojít k jejich zařazení ve společnosti.

Otázka č. 1 Jste?

Odpovědi: Muž Žena

Otázka č. 2 Kolik je Vám let?

Odpovědi: Do 20 21-30 31-40 41-50 51-60 Více

Otázka č. 3 Žijete v obci?

Odpovědi: Do 500 obyvatel Do 2000 obyvatel Do 5000 obyvatel
Do 30 000 obyvatel Do 100 000 obyvatel Nad 100 000 obyvatel

Otázka č. 4 Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Odpovědi: SOU SOU s maturitou SŠ VOŠ VŠ

V případě heterosexuální veřejnosti byla ještě doplněna otázka víra, jelikož je chápána jako jeden z rozhodujících faktorů v otázce homosexuálů a jejich práv. V dotazníku pro homosexuální menšinu byla vynechána z důvodu nepodstatnosti otázky víry jako faktoru ovlivňujícího přání mít stejná práva jako heterosexuální společnost. Je tedy pracováno s předpokladem, že homosexuální jedinec si přeje mít stejná práva jako jedinci heterosexuální bez ohledu na náboženské vyznání.

Otázka č. 5 Jste věřící?

Odpovědi: Ano Ne

Jelikož se jednalo o online průzkum, byl do dotazníku pro sexuální menšinu přidán dotaz orientace a to z důvodu zajištění, že případný heterosexuální jedinec nebude započítáván do výzkumného vzorku, jelikož jeho vyplnění dotazníku není

žádoucí. Aby nedošlo k pouhému rozlišení ne společnost heterosexuální a homosexuální, byla taktéž vložena možnost orientace bisexuální. Pro účely této práce však budou bisexuálové postaveni do stejné situace, jako homosexuálové, tzn. jejich život je spojen se stejným pohlavím.

Otázka č. 5 Jaká je Vaše orientace?

Odpovědi: Homosexuální Bisexuální Heterosexuální

Následující otázky byly v obou dotaznících odlišné, jelikož byly stanoveny odlišné cíle, které těmito otázkami měly být zjištěny. Nejprve budou uvedeny otázky z dotazníku pro širokou veřejnost.

Otázka č. 6 Myslíte si, že je homosexualita vrozená?

Odpovědi: Souhlasím Spíše souhlasím Nevím

Spíše nesouhlasím Nesouhlasím

Otázka č. 7 Vadí vám projevy homosexuální náklonnosti na veřejnosti?

Odpovědi: Ano Spíše ano Spíše ne Ne

Hypotéza č. 1 Podle 80% nevěřících respondentů je homosexualita vrozeným jevem.

Hypotéza č. 2 70 % nevěřícím respondedům nevadí projevy homosexuální náklonnosti na veřejnosti.

Otázka č. 8 Setkali jste se s diskriminací na základě sexuální orientace?

Odpovědi: Ano Ne Nevím

Hypotéza č. 3 Více než 50% heterosexuálních respondentů se setkalo s diskriminací na základě sexuální orientace.

Otázka č. 9 Myslíte si, že jsou práva homosexuálů v ČR dostatečná?

Odpovědi: Souhlasím Spíše souhlasím Nevím
Spíše nesouhlasím Nesouhlasím

Hypotéza č. 4 Více než 80% heterosexuálních respondentů si myslí, že homosexuálové v ČR mají dostatečná práva.

Otázka č. 10 Je podle Vás česká veřejnost dostatečně informovaná o problematice homosexuálů a jejich práv?

Odpovědi: Souhlasím Spíše souhlasím Nevím
Spíše nesouhlasím Nesouhlasím

Hypotéza č. 5 Více než 60% heterosexuálních respondentů si myslí, že je česká veřejnost dostatečně informovaná o problematice homosexuálů a jejich práv.

Následně budou uvedeny otázky z dotazníku pro homosexuální menšinu.

Otázka č. 6 Byli jste diskriminováni/šikanováni na základě své sexuální orientace?

Odpovědi: Ano Ne

Hypotéza č. 6 Více než 70% Homosexuálních respondentů bylo diskriminováno či šikanováno na základě jejich sexuální orientace.

Otázka č. 7 Chtěli byste mít možnost uzavřít manželství?

Odpovědi: Ano Ne Nevím

Otázka č. 8 Chtěli byste mít možnost osvojení dítěte?

Odpovědi: Ano Ne Nevím

Hypotéza č. 7 Více než 60% homosexuálních respondentů by si přálo mít práva stejná, jako heterosexuálové.

Otázka č. 9 Myslíte si, že jsou práva homosexuálů v ČR dostatečná?

Odpovědi: Ano Spíše ano Nevím Spíše ne Ne

Hypotéza č. 8 Více než 80% homosexuálních respondentů si myslí, že jejich práva v ČR nejsou dostatečná.

Otázka č. 10 Myslíte si, že je současná legislativa v ohledu práv homosexuálů srozumitelná?

Odpovědi: Ano Spíše ano Nevím Spíše ne Ne

Hypotéza č. 9 Více než 60% homosexuálních respondentů si myslí, že současná legislativa je v ohledu práv homosexuálů srozumitelná.

Otázka č. 11 Je podle Vás česká veřejnost dostatečně informovaná o problematice homosexuálů a jejich práv?

Odpovědi: Ano Spíše ano Nevím Spíše ne Ne

Hypotéza č. 10 Více než 50% homosexuálních respondentů zastává názor, že česká veřejnost není dostatečně informovaná v otázce homosexuálů a jejich práv.

5.2.3 Výzkumný vzorek

Oba dotazníky, pro heterosexuální většinu vyplnilo 130 respondentů, pro homosexuální menšinu vyplnilo dotazník 131 respondentů. Celkový počet respondentů je tedy 261.

Jednalo se o internetové online dotazníky z důvodu zachování co největší anonymity dotazovaných. Respondenti kromě webových stránek www.vyplnto.cz, kam byly dotazníky umístěny, pocházejí ze sociální stránky www.facebook.com, kde byly umístěny s žádostí o vyplnění na studentské stránky UJAKu a stránek pro vyplňování dotazníků. Pro získání homosexuálních respondentů byly využity stránky www.nakluky.cz, www.iboys.cz a www.lesba.cz.

Jelikož se jednalo o internetový průzkum, lze předpokládat, že respondenti patří do mladší, či střední věkové kategorie, která aktivně využívá počítače a internetu.

5.2.4 Výzkumná metodika

Sebraná data jsem analyzoval a zpracoval s využitím statistických metod v programu Microsoft Excel. Kromě základní popisné statistiky a vyjádření četnosti za pomoci grafů jsem pracoval s Čtyřpolní tabulkou.

Čtyřpolní tabulka je speciální typ kontingenční tabulky, kdy měřená data mohou nabývat právě jedné ze dvou kategorií, které se navzájem vylučují. V souvislosti s čtyřpolní tabulkou bude užito následujících pojmů:

Succedent – počty respondentů, kteří splňují podmínku definovanou v části A

Non Succedent – počty respondentů, kteří nesplňují podmínku definovanou v části A

Antecedent – počty respondentů, kteří splňují podmínku definovanou v části B

Non Antecedent – počty respondentů, kteří nesplňují podmínku definovanou v části B

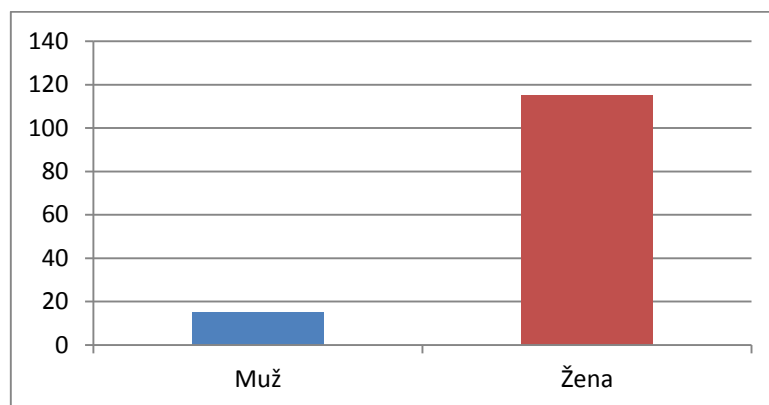
Podpora – počet respondentů, kteří by mohli potvrdit implikaci

Spolehlivost implikace – zobrazuje, u kolika procent respondentů splňujících antecedent, je splněn i succedent.

5.3 Výsledky výzkumu

Nejprve budou popsány výsledky dotazníku zaměřeného na heterosexuální veřejnost.

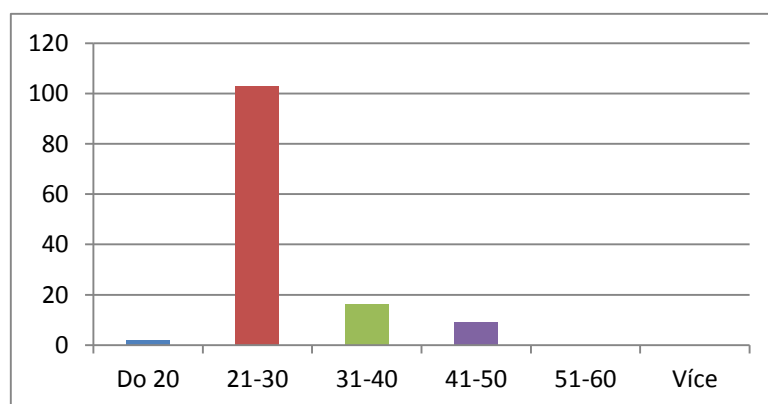
Graf 1: Jste?

Zdroj¹³⁶

Na otázku určující pohlaví odpovědělo 88 % procent respondentů žena. Pouhých 12 % procent respondentů bylo mužského pohlaví. Jelikož jsou ženy obvykle k dané problematice tolerantnější než muži, lze předpokládat, že se tento fakt odrazí i v částech dotazníku zaměřených na problematiku a zjištěných výsledcích.

Graf 2: Kolik je Vám let?

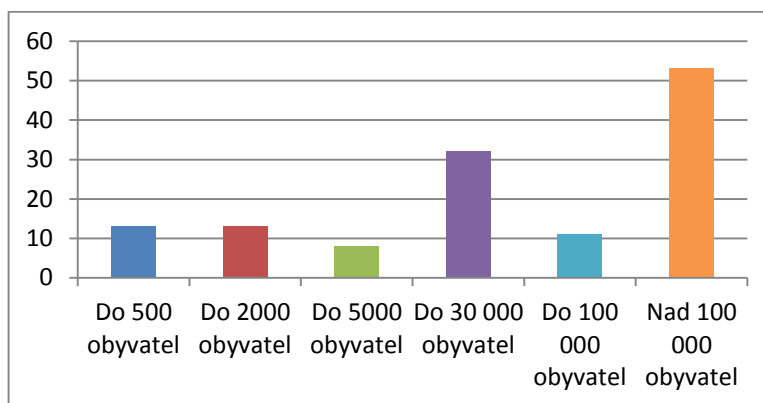
Zdroj¹³⁷

Hlavní věkovou skupinu respondentů tvoří lidé ve věkovém rozmezí od 21 do 30 let a to celých 79 % respondentů. Druhou nejpočetnější skupinu tvořili respondenti mezi 31 a 40 rokem s početností 12 %. Starší respondenti pak tvořili 7 % celku. Dle získaných dat bylo zjištěno, že hlavními respondenty byly ženy ve věkové kategorii 21-30 a to v 86,41 % případů (viz Příloha B.)

¹³⁶ Vlastní

¹³⁷ Vlastní

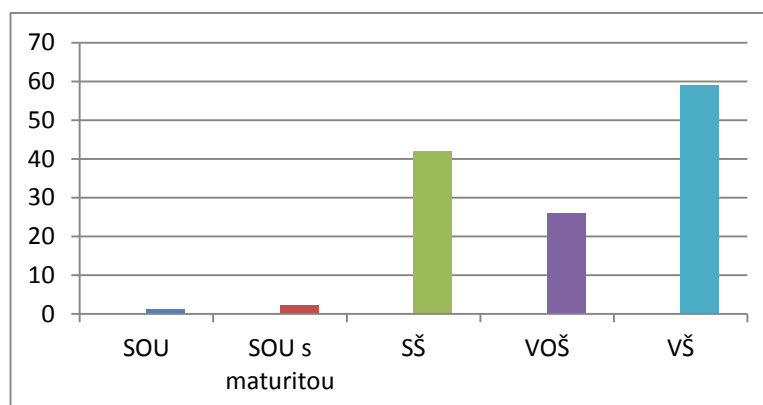
Graf 3: Žijete v obci?

Zdroj¹³⁸

Téměř necelá polovina – 41 % respondentů žije v obcích s počtem obyvatel nad 100 000. V obcích do 100 000 pak 8 % respondentů a do 30 000 celá čtvrtina respondentů. Necelé tři čtvrtiny – 74 % respondentů, tedy žijí ve větších městech, kde je vyšší tolerance vůči homosexuálům a kde je také více podporují.

Graf 4: Vaše nejvyšší dosažené vzdělání je?

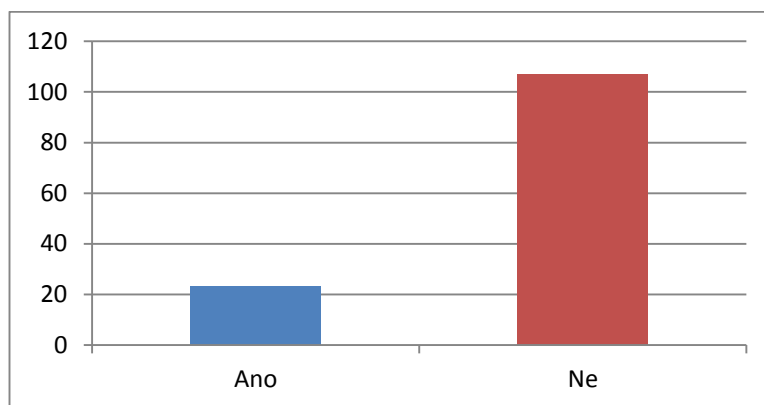
Zdroj¹³⁹

Jak lze vidět z grafu, nejvíce respondentů – 45 % má nejvyšší dosažené vzdělání vysokoškolské, 20 % respondentů pak vyšší odborné a 32 % dokončilo střední školu. Více jak polovina respondentů tedy dosáhla vyššího vzdělání a mají tak obvykle více informací o zkoumané problematice.

¹³⁸ Vlastní

¹³⁹ Vlastní

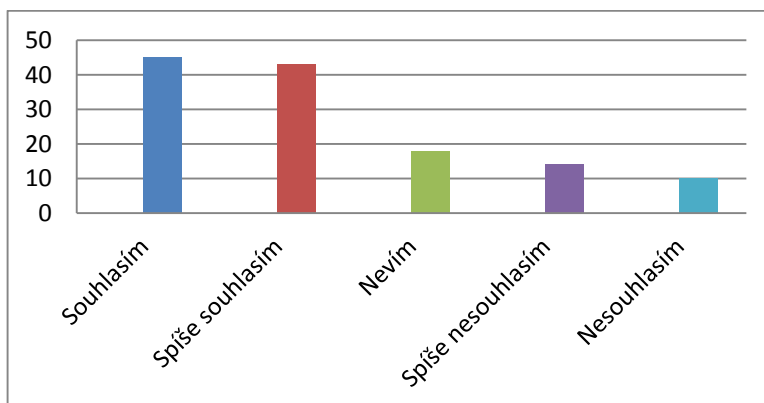
Graf 5: Jste věřící?

Zdroj¹⁴⁰

Výsledky dotazníku ukázaly, že 82 % respondentů není věřících a 18 % se k nějaké víře hlásí.

Graf 6: Myslíte si, že je homosexualita vrozená?

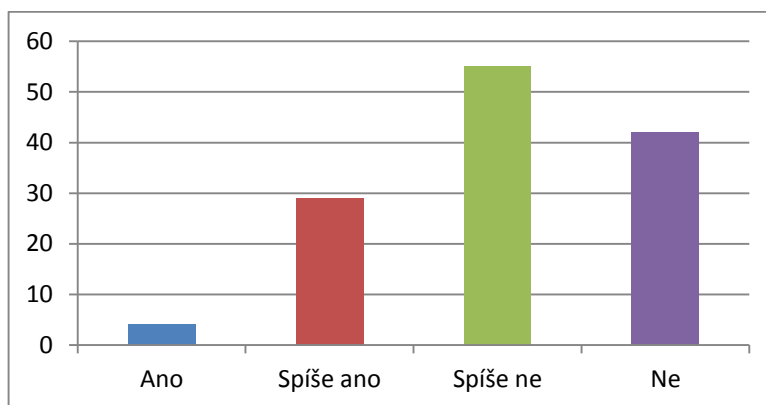
Zdroj¹⁴¹

Tato otázka byla položena z důvodu zjištění postoje společnosti vůči homosexualitě, jelikož v poslední době takovýto průzkum nebyl proveden. 34 % respondentů souhlasí, že se jedná o věc vrozenou a 33 % spíše souhlasí. Neví 14 % respondentů, spíše nesouhlasí 11 %, a nesouhlasí 8 %.

¹⁴⁰ Vlastní

¹⁴¹ Vlastní

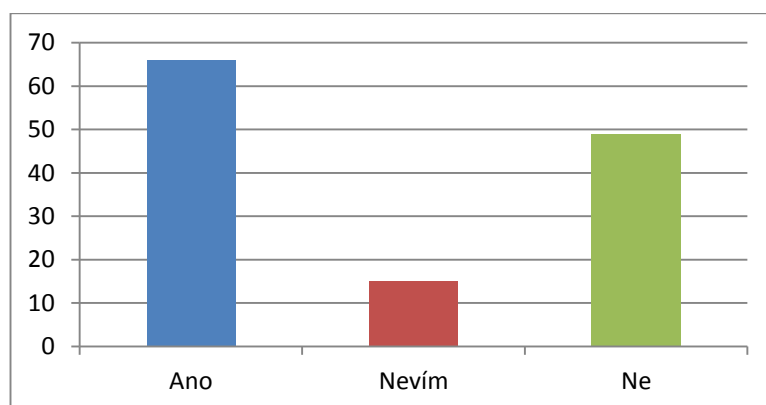
Graf 7: Vadí vám projevy homosexuální náklonnosti na veřejnosti?

Zdroj¹⁴²

Tato otázka zkoumá míru tolerance vůči homosexuálům. Jelikož respondenty tvořily převážně ženy, byla očekávána vyšší míra tolerance, jak ukazuje graf. Projevy homosexuality na veřejnosti nevadí 32 % respondentů a spíše nevadí 42 %. Spíše vadí 23 % dotázaných a vadí pouze 3 %.

Graf 8: Setkali jste se s diskriminací na základě sexuální orientace?

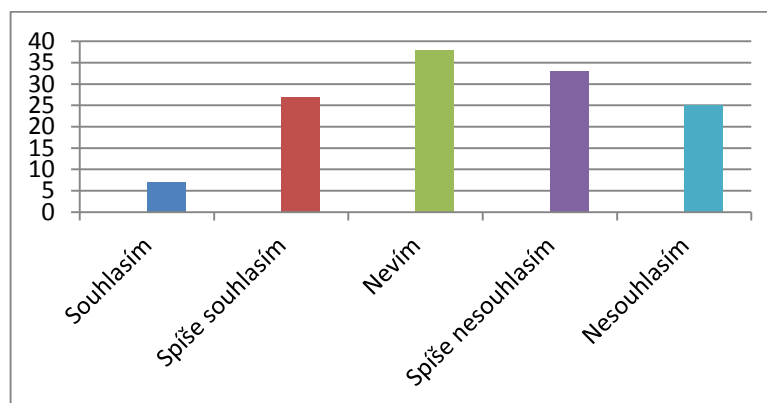
Zdroj¹⁴³

Tento graf vyjadřuje, kolik dotázaných se setkalo s diskriminací na základě sexuální orientace. Více než polovina – 51 % dotázaných se s takovýmto jevem setkala, 11 % si není jisto a zbylých 38 % se s diskriminací tohoto druhu nesetkala. Jelikož většina respondentů pochází z větších měst, je toto zjištění nečekané.

¹⁴² Vlastní

¹⁴³ Vlastní

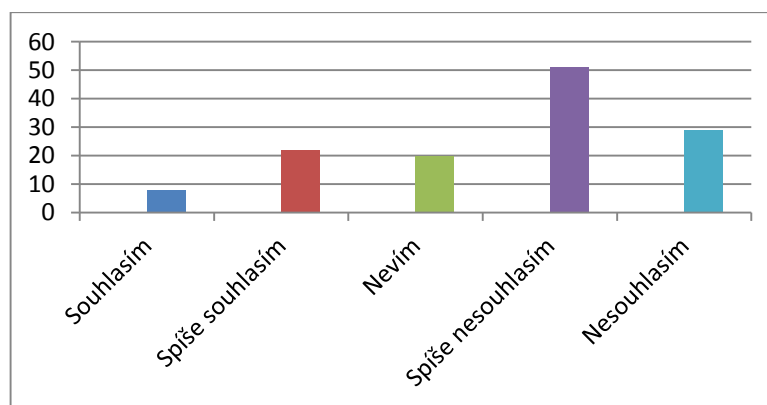
Graf 9: Myslíte si, že jsou práva homosexuálů v ČR dostatečná?

Zdroj¹⁴⁴

Tento dotaz zkoumal, zda respondenti považují práva homosexuální minority. 19 % respondentů zastává názor, že jejich práva dostatečná nejsou a 25 % si myslí, že spíše ne. Téměř polovina respondentů tedy zastává názor, že práva homosexuální menšiny v naší zemi nejsou dostatečná. Neví v tomto případě je 29 % dotázaných. Větší čtvrtina zastává názor opačný – 21 % souhlasí a 6 % spíše souhlasí.

Graf 10: Je podle Vás česká veřejnost dostatečně informovaná o problematice homosexuálů a jejich práv?

Zdroj¹⁴⁵

Poslední dotaz měl za úkol zjistit, jak je na tom podle názoru respondentů česká společnost, co se týče informovanosti ohledně práv homosexuálů. I tentokrát převládaly nesouhlasné názory – 22 % dotázaných nesouhlasilo a 39 % spíše nesouhlasilo. Naopak

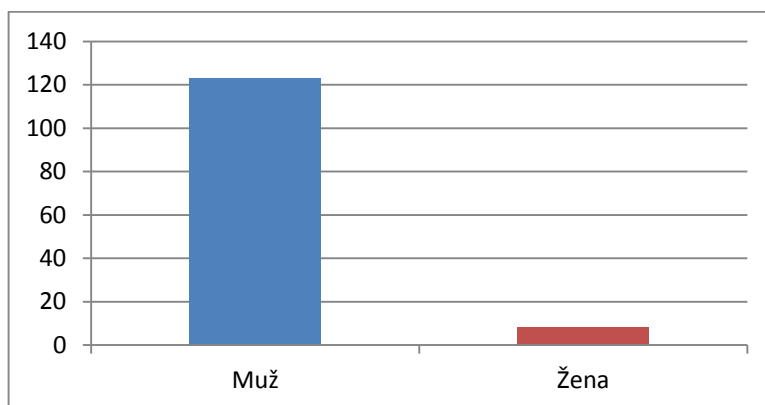
¹⁴⁴ Vlastní

¹⁴⁵ Vlastní

souhlas projevilo 6 % dotázaných a 17 % dotázaných spíše souhlasilo. Zbylých 16 % respondentů neví.

V této části budou popsány a rozebrány výsledky dotazníku, který vyplňovala homosexuální minorita.

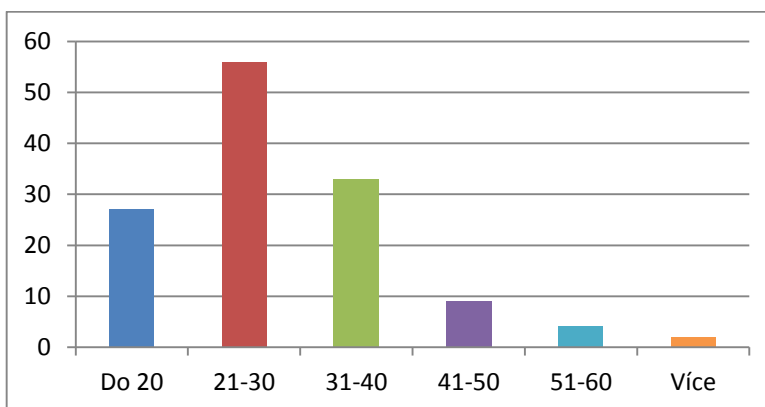
Graf 11: Jste?

Zdroj¹⁴⁶

Tento graf zobrazuje poměr mužů a žen zastoupených v respondentech. Převažovali mužští respondenti, tvořili 94 % respondentů. Ženy jsou v tomto dotazníku zastoupeny pouze z 6 %.

Graf 12: Kolik je Vám let?

Zdroj¹⁴⁷

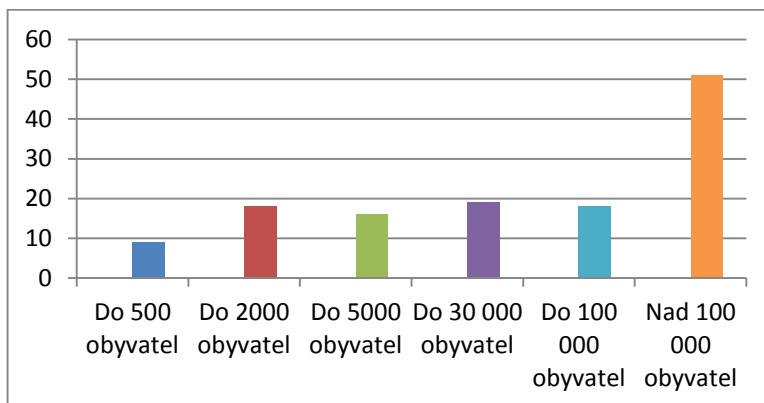
Výsledky tohoto grafu, zobrazující věk respondentů jsou poměrně podobné výsledkům dotazníku předchozího, ačkoliv je tu znatelný větší rozptyl. Nejpočetnější skupinu opět tvoří lidé ve věkovém rozmezí 21-30 let a to z 43 %. Druhou nejpočetnější

¹⁴⁶ Vlastní

¹⁴⁷ Vlastní

skupinou je 31-40 let z 25 % a pak věková skupina do 20 let v zastoupení 20 %. Zmínit lze ještě věkovou skupinu 41-50, jež je zastoupena 7 %. Podobně jako první dotazník tedy respondenty tvoří spíše mladí lidé.

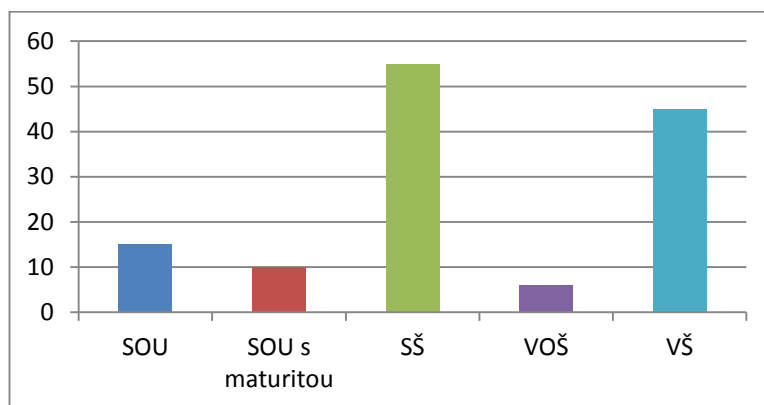
Graf 13: Žijete v obci?

Zdroj¹⁴⁸

Nejvíce respondentů pochází z obce nad 100 000, a to v 39 % případů. V dalších případech je to víceméně vyrovnané – 14 % dotazovaných pochází z obcí do 100 000 obyvatel, do 30 000 obyvatel a do 2000 obyvatel. Dále pak ve 12 % případů pochází z obcí do 2000 obyvatel a 7 % respondentů pochází z obcí do 500 obyvatel.

Graf 14: Vaše nejvyšší dosažené vzdělání je?

Zdroj¹⁴⁹

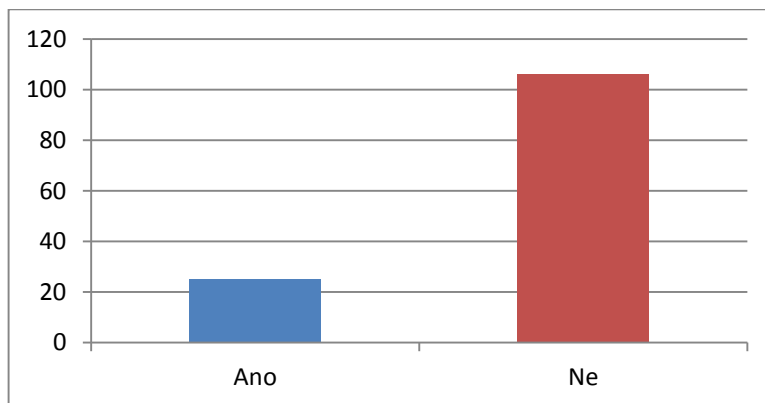
Nejvíce respondentů v tomto dotazníku mělo nejvyšší dosažené vzdělání středoškolské a to 42 % dotázaných. Dále pak vysokoškolské, z 34 %.

¹⁴⁸ Vlastní

¹⁴⁹ Vlastní

11 % respondentů dokončilo střední odborné učiliště, střední odborné učiliště s maturitou pak 8 %, a vyššího odborného vzdělání dosáhlo 5 % respondentů.

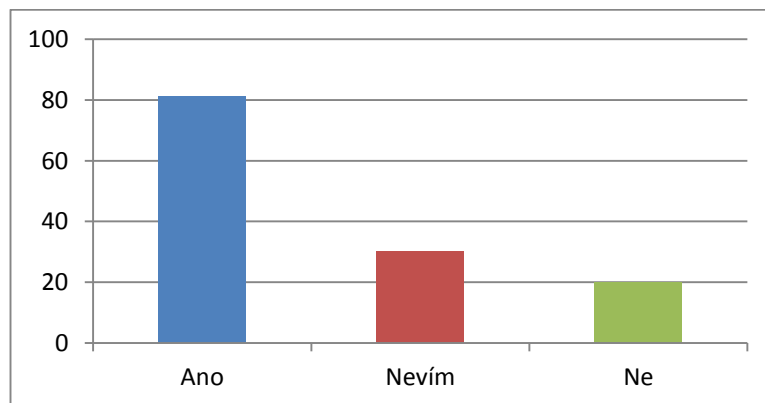
Graf 15: Byli jste diskriminováni/šikanováni na základě sexuální orientace?

Zdroj¹⁵⁰

Graf zobrazuje zkušenosti homosexuálních občanů s diskriminací, nebo šikanou na základě jejich sexuální orientace. Lze vidět, že většina dotázaných se s takovýmto jevem nesečkala, a to celých 81 % dotázaných. Zbylých 19 % naopak diskriminaci, nebo šikanu nezažila. Za zajímavost stojí zmínit, že výsledky dotazníku položeného heterosexuálním respondentům ukazují jev opačný.

Graf 16: Chtěli byste mít možnost uzavřít manželství?

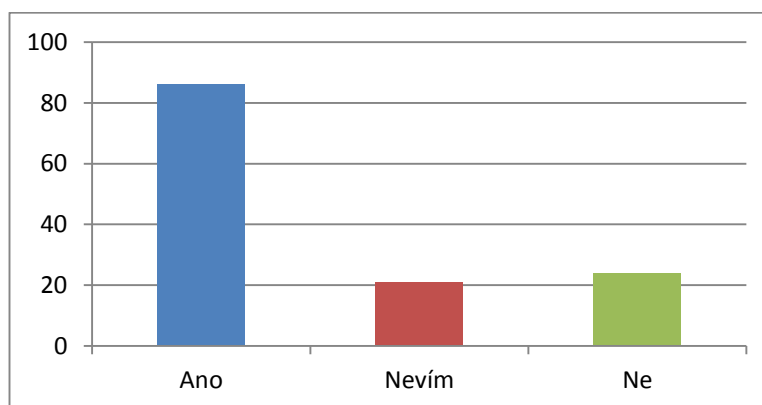
Zdroj¹⁵¹

¹⁵⁰ Vlastní

¹⁵¹ Vlastní

Tato otázka spolu s následující byly položeny za účelem zjištění, zda by homosexuální občané přáli mít více práv. Výsledky pak ukazují, že 62 % dotázaných by si přálo mít možnost uzavřít manželství, 23 % respondentů neví a 15 % respondentů mít možnost uzavřít manželství nechce.

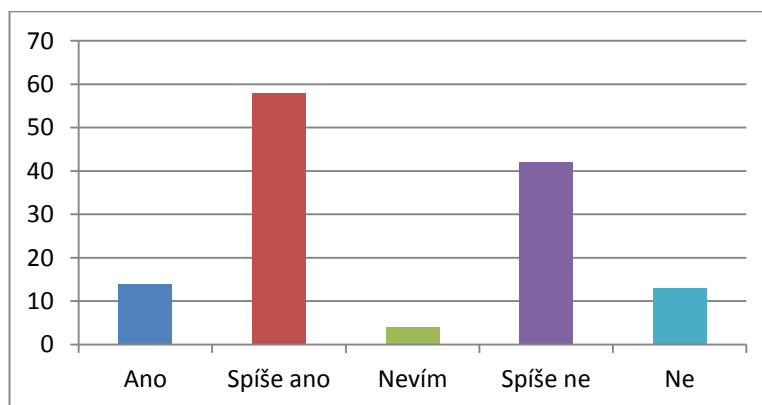
Graf 17: Chtěli byste mít možnost osvojení dítěte?

Zdroj¹⁵²

V případě přání mít možnost osvojit si dítě odpovědělo kladně 66 % dotázaných, 16 % respondentů si nebylo jistých a 18 % respondentů tuto možnost mít nechce.

Graf 18: Myslíte si, že jsou práva homosexuálů v ČR dostatečná?

Zdroj¹⁵³

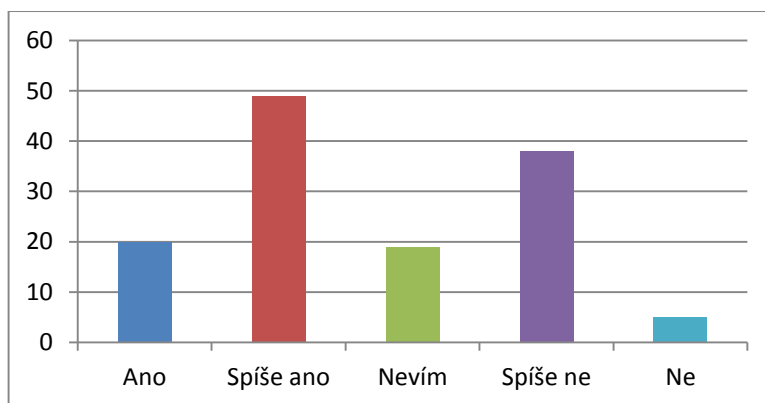
Výsledky tohoto grafu zobrazují, zda respondenti s homosexuální orientací považují práva, která jim Česká republika poskytuje, za dostatečná. Za dostatečná je považuje 11 % dotázaných, spíše souhlasí 44 % respondentů a pouhá 3 % neví. Za

¹⁵² Vlastní

¹⁵³ Vlastní

spíše nedostatečná je považuje 32 % respondentů a 10 % dotázaných je považuje za nedostatečná.

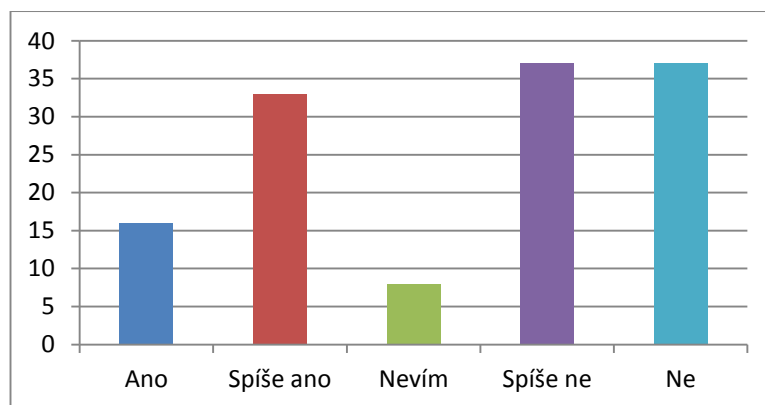
Graf 19: Myslíte si, že je současná legislativa v ohledu práv homosexuálů srozumitelná?

Zdroj¹⁵⁴

Graf č. 19 zobrazuje, zda homosexuální respondenti považují českou legislativu v ohledu jejich práv za srozumitelnou. S tvrzením, že je srozumitelná, souhlasí 15 % respondentů, spíše souhlasí 37 % dotázaných a 15 % neví. S tímto tvrzením spíše nesouhlasí 29 % respondentů a nesouhlasí 4 % respondentů.

Graf 20: Je podle Vás česká veřejnost dostatečně informovaná o problematice homosexuálů a jejich práv?

Zdroj¹⁵⁵

¹⁵⁴ Vlastní

¹⁵⁵ Vlastní

Z grafu č. 20 lze vidět, zda homosexuální respondenti považují českou veřejnost za dostatečně informovanou o problematice jejich práv. Souhlas s tímto tvrzením projevilo 12 % dotázaných, spíše souhlasilo pak 25 % respondentů. Nevědělo 6 % dotázaných. Nesouhlas s tvrzením projevilo 28 % respondentů a spíše nesouhlasilo 29 % dotázaných.

5.4 Interpretace a diskuse výsledků

Tato část práce se bude zabývat hypotézami – jejich potvrzením či vyvrácením a zdůvodněním proč tomu tak je.

Hypotéza č. 1 Podle 80 % nevěřících respondentů je homosexualita vrozeným jevem.

Dle zjištěných výsledků (viz Příloha C.) 73 dotázaných nevěřících respondentů z celkových 107 souhlasí, nebo spíše souhlasí s výrokem, že homosexualita je vrozeným jevem. Tento výrok tedy podpořilo 82,95 % nevěřících respondentů.

Hypotéza č. 1 se tedy **potvrdila**.

Tento výsledek odpovídá všeobecnému mínění o původu homosexuality. Existuje několik výzkumů prokazujících, že homosexualita je více, či méně vrozenou záležitostí. Tomuto obyčejně odporují vyznavači hlavních světových náboženství, kteří homosexualitu považují za něco, co jde přírodě a vědomě si lze vlastní sexualitu zvolit.

Hypotéza č. 2 70 % nevěřícím respondentům nevádí projevy homosexuální náklonnosti na veřejnosti.

Zjištěné výsledky (viz Příloha D.) ukazují, že ze 107 respondentů, kteří uvádějí, že jsou nevěřící, 81 vyplnilo, že jim nevádí, nebo spíše nevádí projevy homosexuální náklonnosti na veřejnosti. Tento výrok tedy podpořilo 83,51 % respondentů.

Hypotéza č. 2 se **potvrdila**.

Zjištěný výsledek je pravděpodobně ovlivněn faktem, že respondenty dotazníku byly převážně ženy, které jsou k danému jevu tolerantnější. Pokud by v respondentech zastoupen větší počet mužů, lze očekávat nižší míru tolerance.

Hypotéza č. 3 Více než 50% heterosexuálních respondentů se setkala s diskriminací na základě sexuální orientace.

Dle zjištěných výsledků (viz Graf č. 8) se 66 z celkových 130 respondentů setkala s šikanou na základě sexuální orientace. Činí to tedy 51 % heterosexuálních respondentů.

Hypotéza č. 3 se **potvrdila**.

Tento výsledek pravděpodobně ovlivnil fakt, že nejvíce respondentů tvoří mladé ženy do 30 let. Tyto ženy se pravděpodobně setkaly s šikanou svých homosexuálních spolužáků na základní či střední škole, nebo případně dalším stupni studia, kde dochází k takovému chování častěji, jak už bylo řečeno dříve v práci.

Hypotéza č. 4 Více než 80% heterosexuálních respondentů si myslí, že homosexuálové v ČR mají dostatečná práva.

Zjištěné výsledky (viz. Graf č. 9) ukazují, že 7 respondentů souhlasí s tím, že homosexuálové mají dostatečná práva. Tvoří tak 6 % dotázaných. Spíše souhlasí 27 dotázaných, čili 21%. Dohromady tedy projevilo souhlas 27 % respondentů.

Hypotéza č. 4 se **nepotvrdila**.

Podobně jako v předchozích dvou hypotézách jsou výsledky pravděpodobně ovlivněny druhem respondentů, tedy mladými ženami. Tato skupina projevuje větší toleranci vůči homosexuálním lidem, mají mezi nimi přátele a tak jim přejí stejná práva, jaká mají ostatní.

Hypotéza č. 5 Více než 60% heterosexuálních respondentů si myslí, že je česká veřejnost dostatečně informovaná o problematice homosexuálů a jejich práv.

Zjištěné výsledky (viz Graf č. 10) ukazují spíše záporné mínění. Souhlas s tímto tvrzením projevil 8 dotázaných, tedy 6 % a 22 dotázaných spíše souhlasilo, činili tak 17%. Celkem tedy souhlasný postoj zaujalo 23 % respondentů.

Hypotéza č. 5 se **nepotvrdila**.

Tyto výsledky nejsou překvapivé, jelikož lze předpokládat, že se touto problematikou vyjma několika jedinců příliš lidí nezabývá a tak většina lidí nemá dostatečné znalosti z oblasti legislativních úprav homosexuální menšiny.

Hypotéza č. 6 Více než 70% homosexuálních respondentů bylo diskriminováno či šikanováno na základě jejich sexuální orientace.

Dle zjištěných výsledků (viz Graf č. 15) se s diskriminací či šikanou na základě sexuální orientace setkala 23 respondentů, tedy 18%.

Hypotéza č. 6 se **nepotvrdila**.

Nepotvrzení této hypotézy může být způsobeno několika různými důvody, jež se lze pouze dohadovat. Můžeme tedy pouze nastínit možné důvody, proč tomu tak je. Jedním z možných důvodů je, že téměř tři čtvrtiny respondentů pocházejí z větších měst, kde bývá větší tolerance k homosexuálům. Další, a více pravděpodobná možnost je, že respondenti svou sexuální orientaci skrývají a projeví ji pouze v anonymním dotazníku, tudíž za ni nemohou být diskriminováni. Další možnosti by byly pouze dohady a čisté spekulace, proto nebudou dále rozváděny.

Hypotéza č. 7 Více než 60% homosexuálních respondentů by si přálo mít práva stejná, jako heterosexuálové.

Dle zjištěných výsledků (viz. Graf č. 16 a Graf č. 17) by si 81 ze 131 respondentů přálo mít možnost uzavřít manželství. Tvoří tak 62 % dotázaných, kteří by chtěli toto právo mít. Pro to, mít možnost osvojení dítěte vyslovilo souhlas 86 respondentů, tvořících tak 66 % dotázaných. V obou případech tak více než 60 % respondentů projevilo přání mít stejná práva, jako heterosexuální občané.

Hypotéza č. 7 se **potvrdila**.

Výsledky této hypotézy potvrzují touhu homosexuální minority mít stejná práva jako heterosexuální majorita a být postaveni na stejnou úroveň, jako je tomu ve státech západních zemích. Právo uzavřít manželství a mít možnost adoptovat jsou pak dvě majoritní práva, která od sebe oddělují heterosexuály a homosexuály. V naší zemi jsou tato práva odpírána na tlak konzervativních politiků a organizací, které kladou důraz na tzv. Tradiční rodinu, jev, který v české společnosti nemá takovou roli a zastoupení, jaké je mu přisuzována.

Hypotéza č. 8 Více než 80% homosexuálních respondentů si myslí, že jejich práva v ČR nejsou dostatečná.

Zjištěné výsledky (viz Graf č. 18) ukazují, že 14 dotázaných, tedy 11 % si myslí, že práva homosexuálů v ČR jsou dostatečná. Spíše souhlasí 58 respondentů, čili 44 %. Celkem tedy 55 % homosexuálních respondentů považuje svá práva za dostatečná.

Hypotéza č. 8 se **nepotvrdila**.

Tento výsledek podporuje úkaz hypotézy č. 7, kdy si homosexuální občané přejí mít více práv. Počet nespokojených respondentů je pravděpodobně ovlivněn faktem, že ačkoli by si dotázaní přáli mít více práv, ta současná jim zaručují alespoň určitý stupeň rovnosti oproti jiným státům.

Hypotéza č. 9 Více než 60% homosexuálních respondentů si myslí, že současná legislativa je v ohledu práv homosexuálů srozumitelná.

Dle zjištěných výsledků (viz Graf č. 19) současnou legislativu ohledně práv homosexuálů považuje za srozumitelnou 20 respondentů, tvořících 15 % dotázaných a za spíše srozumitelnou ji považuje 49 respondentů, čili 37 % dotázaných. Celkem ji tedy za srozumitelnou považuje 52 % respondentů.

Hypotéza č. 9 se **nepotvrdila**.

Zjištěné výsledky pravděpodobně ovlivňuje fakt, že se jedná o laickou veřejnost, jež se nezabývá legislativou. Dalším faktorem může být jistá těžkopádnost, neuspořádanost, a hlavně proměnlivost českého právního systému.

Hypotéza č. 10 Více než 50% homosexuálních respondentů zastává názor, že česká veřejnost není dostatečně informovaná v otázce homosexuálů a jejich práv.

Dle zjištěných výsledků (viz Graf č. 20) 37 respondentů, tvořících 29 % dotázaných zastává názor, že česká veřejnost není dostatečně informována. Spíše nesouhlas projevili stejný počet respondentů, kteří nesouhlasili vůbec. Dohromady tak tvoří 57 % respondentů.

Hypotéza č. 10 se **potvrdila**.

Tato hypotéza potvrzuje, že si značná část homosexuální obyvatelstva myslí, že česká veřejnost není dostatečně informována o jejich právech, což často vede k mylným představám o homosexuální minoritě jako takové. Lze předpokládat, že tento stav je způsoben převážně tím, že heterosexuální veřejnost reprezentují převážně muži, kteří zpravidla o sexuální menšiny neprojevují zájem.

Závěr

Hlavním cílem této práce bylo vytvořit přehled hlavních práv homosexuálních občanů v České republice. Pro tyto účely jsem se zaměřil taktéž na vývoj těchto práv v historii, a to od prvních zmínek ve starověku a středověku, až po současnost. Tento vývoj byl nastíněn jak z tuzemského prostředí, tak z celosvětového, kdy byly zmíněny hlavně nejznámější případy a nejdůležitější okamžiky vývoje práv homosexuálních občanů. K historické části se mi podařilo zajistit pouze dvě monografie, kdy obě dvě pojednávaly víceméně o tom samém. Nejpřínosnější byla publikace od J. Fanela, zabývající se homosexuály, jejich právy, skandály s nimi spjatými, soudními procesy, ale i významnými historickými jmény, která jsou nějak spjata s tématem, a to už od starověkých civilizací.

Rozebral jsem pětici hlavních právních předpisů, vztahující se k problematice homosexuálů a spolu s nimi i předpisy, které byly rozebíranými zákony měněny. Další novelizace a případné změny spjaté s ostatními předpisy pak rozebrány nebyly z důvodu přesažení rámce této práce. Do budoucna by pak bylo vhodným krokem zaměřit se na celou českou legislativu spjatou s touto problematikou.

Dále byla podrobně rozebrána právní situace homosexuálů v Evropě, jelikož zejména Evropská Unie a její západní části bude pravděpodobně určovat další směr, kterým se bude tato problematika v naší zemi ubírat. Taktéž byla stručně charakterizována právní situace homosexuálů ve světě. K tomuto účelu byly využity zahraniční internetové servery, jelikož jsem téměř nenarazil na literaturu či české online zdroje spjaté s danou problematikou.

V praktické části jsem analyzoval výzkumy Centra nezávislého výzkumu veřejného mínění, spolu s dalšími, které mapují vývoj postojů české společnosti vůči právům homosexuálů v čase, a to přibližně od vzniku samostatné České republiky až po současnost. Výzkum se týkal postojů k umožnění uzavřít manželství homosexuálním lidem, možnosti adoptovat děti, zda by měli mít homosexuálové možnost uzavřít registrované partnerství a taktéž podle mého názoru velmi zajímavou otázku, zda podle respondentů přiznání k homosexualitě povede ke ztíženému soužití s ostatními.

Praktická část v podobě dotazníku měla za účel zjistit, zda si společnost, a to jak heterosexuální tak i homosexuální, myslí, že jsou práva poskytovaná naší zemi

homosexuálním občanům dostatečná a jak dobře jsou podle nich lidé o této problematice informováni. V této souvislosti jsem taktéž položil otázku zkoumající, zda se respondenti setkali s diskriminací či šikanou na základě sexuální orientace.

Zjištěné výsledky byly překvapující, zvláště v otázce diskriminace, kdy se s ním setkalo více heterosexuálních respondentů, než homosexuálních. Nicméně, jak už bylo zmíněno, tento výsledek mohl ovlivnit fakt, že mnoho homosexuálů svoji orientaci na veřejnosti skrývá a tudíž za ni nemohou být diskriminováni.

Rovněž bylo překvapivé zjištění, že zatímco heterosexuální respondenti práva homosexuálů v naší zemi nepovažují za dostatečná, homosexuální respondenti je za dostatečná považují, ačkoliv by si přáli mít možnost uzavřít manželství, či osvojit se dítě. Tyto výsledky však pravděpodobně ovlivnil typ respondentů a tak je pravděpodobně nelze aplikovat na širokou veřejnost. V tomto ohledu by bylo dobré, kdyby byl podobný průzkum proveden některou z výzkumných agentur, například výzkumy Centrum nezávislého výzkumu veřejného mínění, aby získali větší a rozmanitější počty respondentů a zjištěné výsledky tak byly aplikovatelné na celou veřejnost.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

- BRZEK, A. a PONĎĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?*. Praha: Scientia Medica, 1992, 124 s. ISBN 80-855-2603-4.
- BRZEK, A. *Sexuologie pro právníky*. Praha: Karolinum, 1999, 70 s. ISBN 80-718-4383-0.
- FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, 527 s. ISBN 80-727-2010-4.
- MALÝ, K. *České právo v minulosti*. Praha: Orac, 1995, 269 s. ISBN 80-859-0301-6
- MALÝ, K. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. Praha: Linde, 2003, 673 s. ISBN 80-720-1433-1.
- MALÝ, K. *Trestní právo v Čechách v 15. - 16. století*. Praha: Univerzita Karlova, 1979. 262 s
- MORUS. *Světové dějiny sexuality*. Překlad Stach, J. Praha: Naše vojsko, 1992, 298 s. ISBN 80-206-0071-X.
- NOVOTNÝ, P. *Nový občanský zákoník: rodinné právo*. Praha: Grada, 2014, 194 s. ISBN 978-802-4751-672.
- POLÁŠKOVÁ, E. *Plánovaná lesbická rodina*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, 249 s. ISBN 978-80-210-5013-6.
- SEIDL, J. *Miluji tvory svého pohlaví*. Praha: Argo, 2013, 649 s. ISBN 978-80-257-0876-7.
- SEIDL, J. *Od žaláře k oltáři*. Brno: Host, 2012, 582 s. ISBN 978-807-2945-856.
- STEHLÍKOVÁ, D., PROCHÁZKA, I. a HROMADA, J. SOHO. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Orbis, 1995, 140 s.

VLČEK, E. *Dějiny trestního práva v českých zemích a v Československu*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1993, 67 s. ISBN 80-210-0791-5.

WEISS, P a Zvěřina J. *Sexuální chování v ČR: situace a trendy*. Praha: Portál, 2001, 159 p. ISBN 80-717-8558-X.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

NICOLAS, P. a M. STRONG. *The Geography of Love: Same-Sex Marriage & Relationship Recognition in America*. Seattle: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2012, 38 s. ISBN 978-1481178860.

CORRALES, J. a M. PECHENY. *The Politics of Sexuality in Latin America*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2010, 480 s. ISBN 978-0822960621.

BONNA, O. *Africa & the Homosexual Agenda*. Charlotte: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2013, 126 s. ISBN 978-1494254520.

Seznam použitých internetových zdrojů

Autor neveden. *12 states still ban sodomy a decade after court ruling* [online]. 2014 [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.usatoday.com/story/news/nation/2014/04/21/12-states-ban-sodomy-a-decade-after-court-ruling/7981025/>

Autor neveden. *About us* [online]. 2013 [cit. 2014-12-18]. Dostupné z: <http://ilga.org/about-us/>

Autor neveden. Centrum pro výzkum veřejného mínění. *Postoj veřejnosti k právům homosexuálů*. [online]. © 11. 07. 2014. [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7261/f3/ov140711b.pdf

Autor neveden. *Constitutio Criminalis Theresiana* [online]. [cit. 2014-11-06].
Dostupné z: <http://eod.vkol.cz/iii32047/>

Autor neveden. *Češi jsou vůči sňatkům a registrovanému partnerství homosexuálů vstřícnější než Poláci, Maďaři a Slováci* [online]. 2005 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a3261/f3/100533s_ov51128.pdf

Autor neveden. *Češi o některých právech homosexuálních párů* [online]. 2007 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a3421/f3/100694s_ov70607.pdf

Autor neveden. *Češi o některých právech homosexuálních párů* [online]. 2008 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a3520/f3/100796s_ov80606.pdf

Autor neveden. *Jurisdictions Criminalising Private, Consensual Sexual Conduct Between Adults of the Same Sex* [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.humandignitytrust.org/pages/COUNTRY%20INFO/Criminalising%20Homosexuality>

Autor neveden. *Lesbian and Gay rights in Asia, Australia, New Zealand and Pacific islands* [online]. 2013 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: http://old.ilga.org/Statehomophobia/ILGA_Asia_map_2013_A4.pdf

Autor neveden. *Members* [online]. [cit. 2014-12-18]. Dostupné z: http://www.ilga-europe.org/home/about_us/members

Autor neveden. *Milestones in the Gay Rights Movement* [online]. 2007 [cit. 2014-11-29]. Dostupné z: <http://www.infoplease.com/ipa/A0194028.html>

Autor neuvoden. *Názory české veřejnosti na práva homosexuálů* [online]. 2011 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z:

http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a3878/f3/101156s_ov110530.pdf

Autor neuvoden. *Osvojení* [online]. 2014 [cit. 2014-12-18]. Dostupné z: <http://www.stejnarodina.cz/osvojeni.html>

Autor neuvoden. *Pěstounská péče* [online]. 2014 [cit. 2014-12-18]. Dostupné z: <http://www.stejnarodina.cz/pestounska-pece.html>

Autor neuvoden. *Postoje veřejnosti k právům homosexuálů* [online]. 2012 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a6884/f3/ov120710.pdf

Autor neuvoden. *Postoje veřejnosti k právům homosexuálů* [online]. 2013 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7023/f3/ov130604.pdf

Autor neuvoden. *Postoje veřejnosti k právům homosexuálů* [online]. 2014 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7261/f3/ov140711b.pdf

Autor neuvoden. *Právo a zákony* [online]. 2005 [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.004.cz/pravo-a-zakony>

Autor neuvoden. *Rainbow Europe Map and Country Index (May 2010)* [online]. [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: http://www.ilga-europe.org/home/publications/reports_and_other_materials/rainbow_europe_map_and_country_index_may_2010

Autor neuveden. *Registrované partnerství v evropských státech* [online]. [cit. 2014-11-29]. Dostupné z: <http://unique-soul.webgarden.cz/temata/historie-homosexuality-2-cast>

Autor neuveden. *Společenská akceptance homosexuality v některých kulturách* [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php/?id=33&page=clanek>

Autor neuveden. *The historic Stonewall Inn* [online]. [cit. 2014-11-29]. Dostupné z: <http://www.thestonewallinnyc.com/StonewallInnNYC/HISTORY.html>

Autor neuveden. *Výbor pro sexuální menšiny deklaroval svou podporu festivalu Prague Pride* [online]. 2014 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/tiskove-zpravy/vybor-pro-sexualni-mensiny-deklaroval-svou-podporu-festivalu-prague-pride-121508/>

Autor neuveden. *Výbor pro sexuální menšiny* [online]. [cit. 2014-12-25]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rlp/sexualni-mensiny/pracovni-skupina-pro-otazkysexualnich-mensin-24225/>

Autor neuveden. *What is ILGA-Europe?* [online]. [cit. 2014-12-18]. Dostupné z: http://www.ilga-europe.org/home/about_us/what_is_ilga_europe

Autor neuveden. *Zápis ze zasedání výboru pro sexuální menšiny 2014* [online]. 2014 [cit. 2014-12-03].

Dostupné z: <http://www.vlada.cz/scripts/modules/fg/fulltxt.php?searchtext=V%FDbor+r+pro+sexu%E1ln%ED+men%B9iny&sort=rank&filter=0&locale=CZ&site=&datefrom=01.01.2014&dateto=03.12.2014>

Sbírka zákonů a mezinárodních smluv <http://www.sagit.cz/>

Sbírka zákonů a mezinárodních smluv <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

CARON, Ch. a HANEY, A. *Gay rights timeline: Key dates in the fight for equality* [online]. 2013 [cit. 2014-11-29]. Dostupné

z: <http://usnews.nbcnews.com/news/2013/03/23/17418872-gay-rights-timeline-key-dates-in-the-fight-for-equality>

KARVELAS, P. *Palau comes latest country to decriminalise homosexuality* [online]. 2014 [cit. 2014-11-24]. Dostupné

z: <http://www.theaustralian.com.au/news/world/palau-comes-latest-country-to-decriminalise-homosexuality/story-e6frg6so-1227091264705?nk=434a98bc804ce1fd4cbc7a5fb92f58f4>

KOPECKÝ, J. *Z občanského zákoníku zmizelo registrované partnerství, kritizuje ČSSD* [online]. 2011 [cit. 2014-12-21]. Dostupné z: [http://zpravy.idnes.cz/z-](http://zpravy.idnes.cz/z-obcanskeho-zakoniku-zmizelo-registrovane-partnerstvi-kritizuje-cssd)

[obcanskeho-zakoniku-zmizelo-registrovane-partnerstvi-kritizuje-cssd](http://zpravy.idnes.cz/z-obcanskeho-zakoniku-zmizelo-registrovane-partnerstvi-kritizuje-cssd)

PECHOVÁ, O. *Lidé s růžovým trojúhelníkem* [online]. 2005 [cit. 2014-11-24].

Dostupné z: <http://www.translide.cz/ruzovy-trojuhelnik>

PERDUE, A. *The March to Equality* [online]. 2009 [cit. 2014-11-29]. Dostupné

z: <http://www.magazine.utoronto.ca/summer-2009/history-gay-lesbian-rights/>

PROCHÁZKA, I. *Historie právních postojů k homosexualitě* [online]. [cit. 2014-11-

22]. Dostupné z: <http://www.ecn.cz/PRIVATE/logos/pravhist.htm>

RODGERS, L a kol. *Where is it illegal to be gay?* [online]. 2014 [cit. 2014-11-24].

Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-25927595>

Seznam použitých článků

ČEŘOVSKÝ, F. *Druhý sjezd právníků československých v Brně 1925*. V Brně: Druhý sjezd čsl. právníků, 1925.

Seznam použitých kvalifikačních prací

KNĚŽOUROVÁ, P. *Registrované partnerství a jeho možné majetkové důsledky*. Praha, 2008. Diplomová práce. Vedoucí práce: Michaela Zuklínová. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta.

Seznam použité legislativy

Zákon č. 111/2009 Sb., Listina základní práv Evropské unie, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 113/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.

SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Graf 1: Jste?	54
Graf 2: Kolik je Vám let?	54
Graf 3: Žijete v obci?	55
Graf 4: Vaše nejvyšší dosažené vzdělání je?	55
Graf 5: Jste věřící?	56
Graf 6: Myslíte si, že je homosexualita vrozená?	56
Graf 7: Vadí vám projevy homosexuální náklonnosti na veřejnosti?	57
Graf 8: Setkali jste se s diskriminací na základě sexuální orientace?	57
Graf 9: Myslíte si, že jsou práva homosexuálů v ČR dostatečná?	58
Graf 10: Je podle Vás česká veřejnost dostatečně informovaná o problematice homosexuálů a jejich práv?	58
Graf 11: Jste?	59
Graf 12: Kolik je Vám let?	59
Graf 13: Žijete v obci?	60
Graf 14: Vaše nejvyšší dosažené vzdělání je?	60
Graf 15: Byli jste diskriminováni/šikanováni na základě sexuální orientace?	61
Graf 16: Chtěli byste mít možnost uzavřít manželství?	61
Graf 17: Chtěli byste mít možnost osvojení dítěte?	62
Graf 18: Myslíte si, že jsou práva homosexuálů v ČR dostatečná?	62
Graf 19: Myslíte si, že je současná legislativa v ohledu práv homosexuálů srozumitelná?	63
Graf 20: Je podle Vás česká veřejnost dostatečně informovaná o problematice homosexuálů a jejich práv?	63

Seznam tabulek

Tabulka 1 Způsobí přiznání k homosexualitě potíže v soužití s ostatními?	I
Tabulka 2 Homosexuální ženy a muži by měli mít právo... (časové srovnání v % Ano/Ne)	I

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Výsledky výzkumů Centra pro výzkum nezávislého mínění	I
Příloha B - Počet ženských respondentů ve věku 21 – 30 let	II
Příloha C - Nevěřící respondenti považují homosexualitu za přirozený jev	III
Příloha D - Nevěřícím respondentům nevadí projevy homosexuální náklonnosti na veřejnosti.....	IV

PŘÍLOHY

Příloha A – Výsledky výzkumů Centra pro výzkum nezávislého mínění

Tabulka 1 Způsobí přiznání k homosexualitě potíže v soužití s ostatními?

Názor/Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ano	56	55	52	54	51	52	53
Ne	37	36	40	38	40	41	37
Nevím	7	9	8	8	9	7	10

Zdroj¹⁵⁶

Tabulka 2 Homosexuální ženy a muži by měli mít právo... (časové srovnání v % Ano/Ne)

Otázka/rok	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Partnerství	61/30	69/24	75/19	73/23	72/23	72/23	75/21	72/23	73/23
Manželství	38/51	36/57	38/55	47/46	49/45	45/48	51/44	51/44	45/48
Adopce	19/70	22/67	23/65	27/63	29/60	33/59	37/55	34/57	-
Adopce partnera	-	-	-	-	-	-	-	-	58/32
Adopce z "ústavu"	-	-	-	-	-	-	-	-	45/48

Zdroj¹⁵⁷

¹⁵⁶ Centrum pro výzkum veřejného mínění. *Postoj veřejnosti k právům homosexuálů*. [online]. © 11. 07. 2014. [cit. 2014-12-02]. Dostupné z:

http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7261/f3/ov140711b.pdf.

¹⁵⁷ Centrum pro výzkum veřejného mínění. *Postoj veřejnosti k právům homosexuálů*. [online]. © 11. 07. 2014. [cit. 2014-12-02]. Dostupné z:

http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7261/f3/ov140711b.pdf.

Příloha B - Počet ženských respondentů ve věku 21 – 30 let

Antecedent - *segmentu respondentů* (část B):

- Kolik je vám let?
 - 21-30

Succedent - *sledované odpovědi* (část A):

- Jste:
Žena

	Succedent	Non Succedent	Součet
Antecedent	89	14	103
Non antecedent	26	1	27
Součet	115	15	130

V celém sledovaném souboru respondentů je pravděpodobnost succedentu **88.46%**, u respondentů splňujících antecedent je pravděpodobnost succedentu **86.41%**. Antecedent nemá vliv na succedent - odpovědi v části B nemají vliv na výrok v části A.

Podpora: 89 (support)

Závislost succedentu na antecedentu podpořilo 89 respondentů.

Spolehlivost implikace: 86.41% (confidence)

U 86.41% respondentů splňujících antecedent se můžeme spolehnout na to, že bude platit succedent.

Příloha C - Nevěřící respondenti považují homosexualitu za přirozený jev

Antecedent - *segmentu respondentů* (část B):

- Myslíte si, že je homosexualita vrozená?
 - souhlasím
 - spíše souhlasím

Succedent - *sledované odpovědi* (část A):

- Jste věřící?

Ne

	Succedent	Non succedent	Součet
Antecedent	73	15	88
Non antecedent	34	8	42
Součet	107	23	130

V celém sledovaném souboru respondentů je pravděpodobnost succedentu **82.31%**, u respondentů splňujících antecedent je pravděpodobnost succedentu **82.95%**. Antecedent nemá vliv na succedent - odpovědi v části B nemají vliv na výrok v části A.

Podpora: 73 (support)

Závislost succedentu na antecedentu podpořilo 73 respondentů.

Spolehlivost implikace: 82.95% (confidence)

U 82.95% respondentů splňujících antecedent se můžeme spolehnout na to, že bude platit succedent.

Příloha D - Nevěřícím respondentům nevadí projevy homosexuální náklonnosti na veřejnosti

Antecedent - *segmentu respondentů* (část B):

- Vadí vám projevy homosexuální náklonnosti na veřejnosti?
 - Ne
 - Spíše ne

Succedent - *sledované odpovědi* (část A):

- Jste věřící?
 - Ne

	Succedent	Non succedent	Součet
Antecedent	81	16	97
Non antecedent	26	7	33
Součet	107	23	130

V celém sledovaném souboru respondentů je pravděpodobnost succedentu **82.31%**, u respondentů splňujících antecedent je pravděpodobnost succedentu **83.51%**. Antecedent nemá vliv na succedent - odpovědi v části B nemají vliv na výrok v části A.

Podpora: 81 (support)

Závislost succedentu na antecedentu podpořilo 81 respondentů.

Spolehlivost implikace: 83.51% (confidence)

U 83.51% respondentů splňujících antecedent se můžeme spolehnout na to, že bude platit succedent.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora:	Petr Malich
Obor:	Evropská hospodářskosprávní studia po VOŠ
Forma studia:	Prezenční
Název práce:	Homosexuálové a právo v České republice
Rok:	2015
Počet stran textu:	61
Celkový počet stran příloh:	4
Počet titulů českých použitých zdrojů:	14
Počet titulů zahraničních použitých zdrojů:	3
Počet internetových zdrojů:	33
Vedoucí práce:	JUDr. Prokopová Martina